

పురాణ పతివ్రతలు.

Sl. no. 225

Acc. no. 4537

7 2 APR 1931

గ్రంథకర్త:

సాహిత్య విద్యాప్రవీణ

బులుసు-వేంకటరమణయ్యగారు

Bulusu Venkataramanyam
Research Scholar of the Andhra University, (now at the
Benares Hindu University).

జయం అండ్ కంపెనివారు

మంగంబాకం : చెన్నపురి.

1931

[3]

[పేజీ 4 అక్షరాలు.

శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

పురాణపతివ్రతలు.

Purana pathi vratalu.

సేవ్యాదేవి.

౧

పూర్వము ప్రతిష్ఠాననగరమునఁ శాశికుఁ డనునొక బ్రాహ్మణుఁడు నివసించుచుండెను. తొలిజన్మమున నాతఁడు జితేంద్రియుఁడు కానికారణమున నీజన్మమునఁ దత్ఫలముగ నాతనిశరీరమునఁ గుష్ఠరోగము వ్యాపించెను. ఆరోగమున నతనిశరీరమునిండ వ్రణములు లేచి వానినుండి చెడునెత్తురు, చీము కాటుచు నెంతటిసహనశీలురైకైన నసహ్యముఁ గొల్పుచుండెను. కావున నీతనిసమీపమున కెట్టిహితులైన రా వెఱచి దూరమునుండియే దృష్టిపథమునుండి మఱలుచుండిరి.

ఇట్టికుష్ఠరోగికి సంరక్షణకొఱ కెవ్వ రైన నుందురా ? అని పాఠకులకు సందియము కలుగవచ్చును. భగవంతుఁడు కష్టములలోఁగూడఁ జేయూత నొసంగునుగదా ? శాశికునకు సేవ్యాదేవి భార్య ; మహాపతివ్రత. తొలిజన్మమునఁ శాశికుఁ డజితేంద్రియుఁడైనను లెక్క లేనికన్యాదాసములొనర్చుటవలన నీజన్మమునఁ దత్ఫలముగ పరమపతివ్రతయు సౌందర్యవతియు నగుభార్య యతనికి లభించెను. ఆమె యెల్లపుడును బతియం

పుష్కాళపతివ్రతలు.

~~దేవుని పాదములను నీక్కివలయును పచారములు చేయుచు సాటి~~
 పతివ్రతలలో మేలుచేయి వడసెను. ఆమె పతి నొకప్పు
 డైనను, మనమునం దైనను బల్లెత్తుమా టాడదు. అతని
 వ్రణములనుండి పురుగులు కాటుచున్న నించుకంటైన నేవగించు
 కొనదు. ఆహా ! ఎంతటిసాధ్య !

పూర్వజన్మవాసనాసంపర్క మీ జన్మమ్మున మొద
 లంట నశింపజాలదు. నశింపజాల దనియె చెప్పవచ్చును.
 కాశికుడు తొల్లి చంచలచిత్తుఁ డగుటచే నీజన్మమునఁగూడ
 నతనిచిత్త మట్లే చాంచల్యమును బొందెను. అతఁ డొకనాఁడు
 వీధియరుఁగుపైఁ గూర్చుండియుండ నాదారిం బడి యొకవేశ్య
 బాల, చక్కనిచుక్క, సహజసౌందర్యవతి, ఊనపోడశవర్ష
 పోవుచుండుటఁ జూచెను. అదిమొద లాతఁ డామెపై మనసు
 నిల్చి యామెకై పరితపించి మిగులఁ గృశించి పోవుచుండెను.
 కాని తనయాశయము నెవరియెదుటను వెలిపుచ్చలేదు. వెలి
 పుచ్చినచో లాభ మేమి ? ఒక్కభార్యతప్ప తనపజ్జకు వచ్చువా
 రేరీ ? భార్యతోఁ జెప్పద మన్న, నామెతోఁ జెప్పిన నామె
 చేయున దేమి ? ఆమెనుగుణగణములను సర్వేంద్రియప్రత్య
 ఙ్మముగఁ గనుఁగొనుచున్నయీతఁ డామహాసాధ్యుని బిలిచి
 “ఆపడవుఁగత్తెను నాకుఁ గూర్పు” మని నోటారఁ జెప్పట
 యెట్లు ? ఒకవేశ్యఁ దనభార్యపాతివ్రత్యమును దా నెఱిగి
 యుండుటచే నామె నెట్లు లైనఁ గార్యసాధనమునకుఁ బురి
 కొల్పుద మన్నను, గుప్తరోగి నావెలయా లంగీకరించు
 యెట్లు ? వెలయాండ్రకు ధనము ప్రధాన మైనను గుప్తరోగి

నెచటనైన నంగీకరింతురా? ఒకనాటిధనముకై వారాశించిన, నాపై వారిజీవితము కడచు టెట్లు?

కౌశికుఁ డిట్టియాలోచనలం బడి క్రుంగిపోవుచుఁ దన యాశ యందరానిప్రమానిపం దని తలఁచుచుండ, సేవ్యాదేవి యాతనిదరిఁ జేరి, దినదినము నాతఁడు క్రుంగిపోవుటకు మనస్తాపమే కారణ మని యెఱిఁగి “నాథా! మీ రిట్లు విచారింపఁ గతం బెద్ది? నాకును గొంచెము తెలియఁజేసినచోఁ బ్రయత్నించి తత్కార్యసిద్ధికై నాశక్తి సంతటిని వినియోగింతు”నని పల్కి, యతఁడు సిగ్గు విడిచి చెప్పకున్నను మఱి మఱి వలవంతపఱచి యడుగ, నతఁడు మెలమెల్లగఁ దనయభీష్టమును దెలియఁబఱచి, యాకాంతను గూర్చునిచోఁ దనజీవితము నిలువ నేర దని చెప్పివైచెను.

సేవ్యాదేవి యీపల్కు లాలించి యొకింతచకిలి యై “అయ్యో నానాథుఁ డెట్టికోరికఁ గోరెను? ఆయాటవెలఁది దీని కంగీకరించునా? నాపతిమనోరథముం దీర్పనినాజన్మ మేటికి?” అని లో విచారించి, తనయధైర్యమును బయటికి వెల్లిగ్రక్కక మిక్కిలిధైర్యముతో “నాథా! యీమాత్రపు దానికే మీ రట్లు విచారింపవలయునా? నేఁ దప్పక మీయభీష్టమును నెఱవేర్తును. కాని కొంచెముకాలము తాఘండు.” అని పతికి ధైర్యముఁ గఱపి యతనిపరితాపము నొకింత చల్లార్చెను.

ఆమె ధనవతి నట్లుఁబడించి రాత్రి యంతయుఁ

గార్యసాఫల్యమున కేమి చేయుదమా ! యని యాలోచించెను. తుదకు వటువాయిసరి కేవో నిశ్చయించుకొని చాల చీకటి యున్నపుడే లేచి తనవిభుడు కోరినవెలయాలియింటి కేగి యాయింటిగుమ్మమును వాకిటిని శుభ్రముగఁ దుడిచి, గోమయోదకము నొత్తుగఁ జల్లి పలురకముల మ్రుగ్గులఁ బెట్టి, త న్నైవరును జూడకుండఁ దెల్లవాఱకమును పే తనయింటి కేఁగెను.

ఆ వేశ్య యుదయమున నీమ్రుగ్గులఁ జూచి మిక్కిలి రిచ్చపడి య ల్లెన్వరు చేసి రని తనపరిచారికల నడుగ నందొకతెయు సమాధానము చెప్పలేక “మాకుఁ దెలియ” దనియే పలికిరి. రెండుమాఁడుదినములవఱకును వేశ్య యుపేక్షించి, దినదినమును చిత్రవిచిత్రము లగుమ్రుగ్గులఁ జూచుచు నొకనాఁడు తానే తెల్లవాఱుజామునఁ బొందియుండి చూడ నెంచెను.

సేవ్య దినదినమును దనకృత్యమును నెఱవేర్చుచుండెను. నాల్గవనాఁ డామెవాకిట నీళ్లు చల్లి మ్రుగ్గులు పెట్టునంతలో వేశ్య యామెం జూచి, యామెస్వరూపమును స్వభావమునుబట్టియే యామె మహాపత్రివ్రత యని తెలిసికొని యామెపాదములపైఁ బడి “తల్లీ ! నీవంటివారు మాసాని గూడెమునకు వచ్చినచో నది మాకుఁ బాపాభివర్ధక మగును. నీవంటియు త్తమపత్రివ్రత రాఁదగినచోటా యిది ? అట్టియెడ నీవు మాయంటివాకిట మ్రుగ్గు లుంచుట న్యాయమా ! తన్ను

మావాడకు రప్పించుకొనుటచే మాసంపదలు నశించును. కలుషములు పెచ్చుపెరుగును. తల్లీ ! మాతివ్వలను క్షమింపుము. నీవు కోరినకోరిక నిచ్చెదను. దయ యుంచి యింతటినుండియు నీ పాపాత్మురాలివాకిట మ్రుగ్గు లిడకుము. ” అని ప్రార్థించెను. సేవ్యాదేవి యీపలుకుల కెంతయు సంతసించి తనకోరిక నెఱవేఱె గదా! యని యలరి యావేశ్యంజీరి “ అమ్మాయీ ! నీవు చెప్పినచొప్పుననే నడుచుకొందును. నాయభీష్ట మొందు కలదు. దానిని మాత్రము నీవు నెఱవేర్చుము. నా మగడు వీధివేదికపైఁ నూర్చుండునపుడు నీ వాదారి నేగితి వట ! అదిమొవలు నీ సౌందర్యమునకు ముగ్ధుఁడై నిన్నే సదా స్మరించుచుఁ జిక్కి శల్యావశిష్టఁడై యున్నాఁడు. అతఁడు కుష్టరోగి అయినను నీవరప్రకారము నా యీ కోర్కె చెల్లించి నానాథుని రక్షింపుము ” అని వేడెను.

ఈపలుకులు విని వేశ్య యొకింత నిస్తబ్ధయై యనాలోచితముగఁ దా నొసఁగినవరమునకుఁ దన్ను మనసులో నిందించికొనియు, నా మహాపతివ్రత పతిమనోరథస్థితై పడుపాట్లఁ దలఁచి యేమైనను సరియే, యామెకోర్కెఁ దీర్పవలెనని నిశ్చయించుకొని “ అమ్మా ! నేను మీ యానతిని మీఱుదానను గాను. మీరు పతికై పడినకడగండ్లు దుర్నిరూప్యములు. ఎంతటి సాధ్య యైన, నెట్టి కఠినకార్యమున కైన సహింపఁగలదు. కాని యిట్టి రాయబారమున కంగీకరింపదు. కాని నీవు మహాపతివ్రతవు. నీమగనియభీష్టమును నేఁ దప్పక

తీర్చెదను. కాని నా కనేకులు ప్రియులు కలరు. కాన నేను వారిని సాగనంపువఱకును నీ మగనిని రప్పింపక రెండు జాములతోయినే యతనిని బంపుము.” అని విన్నవించెను.

సేవ్యాదేవి వేశ్యను విడిచివచ్చి తన మగని కీవృత్తాంతమును జెప్పెను. అతఁ డమందానందము నొందియు “అయ్యో! నాకు లేచి నిలుచుటకుఁగూడ నవకాశము లేదు. ఆ వెలయాలి యింటి కె ధ్లేఁగువాఁడ?” అని విలపించెను. సేవ్య “నాథా! మీ కావీచారము వలదు. మిమ్ము నా వీఁపుపై నెక్కించుకొని నేనే యటుకు మిమ్ముఁ జేర్చెద” నని పలికి యతనిపరితాపము నణచెను.

—

మాండవ్యుఁ డొక పేరెన్నికఁ గన్న మహర్షి. నిశ్చల ధ్యానపరాయణుఁడు. సర్వదా వనములోఁ దప మాచరించు కొనుచుండును. అతఁడు ధ్యాననిష్ఠలో నున్నపు డతని నెవరేమి చేసినను, అతనికిఁ దెలియదు. అంతటి మహానుభావుని కిఁ గూడ విధిప్రేరేపము—పూర్వకర్మానుభవము తప్పినది కాదు. పూర్వజన్మమున నతఁ డొక యీలపురుగు (చిమ్మట) పొత్తికడుపునకు గడ్డిపోచ గ్రుచ్చి విడిచిపెట్టెను. ఆ పని యతని చిన్ననాటిది. పసితనమున నొకింతయు జ్ఞానముండదు. అపుడు కృత్యాకృత్యములుగాని ధరాధర్మములుగాని తెలియవు. పాపము! పసితనమునఁ జేసినయాపాపపుఁ గార్యమునకు ఫలముగ నీ జన్మమున నతనికి శూలారోప

ణము విధిలిఖిత మై యుండెను. దానిని దప్పింప నెవ్వరికిని దరము కాదుకదా!

ప్రతిస్థానపుర మా కాలమునఁ గల గొప్ప పట్టణము లలో నొకటి. కావున నందు చాలమంది ధనవంతులు నివసించుచుండిరి. బెల్లపుముక్క యున్నచోటు చీమ లాశ్రయించును. కాని రిక్తప్రదేశమున కవి పోజాలవు. ఆ రీతినే ధన మున్నచోటనే దొంగలు తిరుగుచుదురు. అచటనే రక్షకభటాలయము యుండవలెను. ఆ నగరమునఁ జోరులు ప్రవేశించి ధనికులయిండ్లకుఁ గన్నము వేసి చాల రొక్కమును ఆభరణములను దొంగిలించి పాటిపోయిరి. ఆనగరపు రాజు సంగతిని విని రాత్రి గక్తీ తిరుగువారిం బిలిచి దొంగను బంధించి యప్పగింపనచో శిరచ్ఛేదమును జేయింతు నని తెలిపెను. ఆ రక్షకభటు లనేకస్థలములను బరిశోధించి పరిశోధించి విసిగిపోయిరి. దొంగను బంధింప కున్నచో రాజు తప్పక తలలు తీయించు నని వెఱపుఁ జెంది యడవులఁ దిరిగి దొంగను వెదకఁజొచ్చిరి. ఆ నగర సమీపమునఁ గల యడవిలో నొక్కచోఁ గూరుచుండి ముక్కు మూసికొని జప మాచరించు మాండవ్యుఁడు వారి కంటఁ బడెను. తోడనే వారు తమ శిక్షను దప్పించుకొన నెంచి యా మహాముని కాలుసేతులు బంధించి యతఁడే దొంగ యని చెప్పి నగరమునకుఁ దీసికొనిపోయిరి. ధ్యాననిష్ఠాగరిష్ఠుఁ డగు నా మహాముని కీ యుదంతము గాని, తా నున్న రీతిగాని తెలియదు.

న్యాయవిచారదక్షుడు కానిరాజు కొంచెమైన నాలో చింపక, నేరమును విమర్శింపక దొంగ దొరకె నను వార్త వినిన వెంటనే యతనికి శూలారోపణశిక్షను విధించెను. రాజభటులు తదాజ్ఞగ నా మునిని శిక్షింప శృంగాటకామధ్యమున శూలమును బాతి దానిపై నాతని నెక్కించిరి. అట్లే యతనిరమునఁగూడ నొకశూలమును నిలిపిరి. కాని యా ముని కీయుదంత మేమియుఁ దెలియదు.

రాత్రి దాదాపు రెండు యామముల సమయ మయ్యెను. నగర మంతయు నిశ్శబ్దమై యుండెను. జగ మంతయును దమోవ్యాపృత మై యేదియును దృగ్గోచరము కాకుండెను. అట్టి సడతీయ మహాపత్రివ్రత యగు సేవ్యాదేవి తన మగని యభీష్టమును నెఱవేర్చు నెంచి యతనిని దన వీఁపుపై నెక్కించుకొని సానిగూడమునకు బయలుదేఱెను. ఆహా ! ఏమి యామెపాత్రివ్రత్యము ! కాశికుండు తాఁ గోరిన కోరిక చాల ననుచిత మైన దనియు, తనభార్య నేతత్కార్యసాధనమునకుఁ బురికొల్పుట కేవలము పనితాలోకగర్హ్యమనియు, తనకు శక్తి లేక యామెవీఁపు నధిరోపించి పోవుటకంటె మహాపాతకము వేఱు లేదనియు నెఱుఁగును. కాని యాతని మనఃప్రవృత్తి యతిచంచల మైనది. మనోనిగ్రహసమర్థుడు కా కుండుటంబట్టియే యతఁ డిట్లు కుష్టరోగి కావలసివచ్చెను. ఆ వాసనం బట్టియే ధర్మము సధర్మము జయించినది. తా నొనర్చుపని కాతనికి విచారము కలిగెనే కాని యదియు క్షణికమే యయ్యెను.

సేవ్యాదేవికిఁ దా నొసర్చుకార్యమునెడ సంతసమే కల్గెను. తనపతిసంతోషమే తనసంతోషము. అతనిసుఖమే యామెసుఖము. కావున నామె యొకించుకంతయును జంకు లేక యత్యుత్సాహమునఁ దనభర్తను గడుఁ దేలికగ నాపడపుకఁజైయింటికిఁ దీసికొనిపోవుచుండెను. ఆమె కీ డగు వనితామణి కలదా ?

నగరరథ్యలు నిబిడాంధకారవ్యాప్తము లగుటచే నామెకు దారి యేదియో తెలియలేదు. ఒకవేళ దీపికను జేతఁ బట్టుకొని పోవున మన్న, తమకృత్యముం గని యెవ్వ రేమి పరిహసించుటయో యని యామె తలఁచెను. తన కెట్టి యవమానము కలిగిన నామె సహించఁగలదు. కాని తనపతి కవమానము కలిగిన నామె భరింపఁజాలదు కదా! మార్గము తెలియ కున్నను, ఆమె తనముక్కునకు సూటిగఁ బోవు చుండెను. కానఁ జీకటిలో నామెకు శృంగాటకామధ్యమున నున్నశూలము కాని, దానిపై నున్నమాండవ్యముని కాని కన్పింపలేదు. ఆమె శూలమున కెదురుగఁ బోవుటచేఁ గౌశి కునిశరీరము మాండవ్యునికిఁ దగిలెను. అంతవఱకును దన సంగతి నెఱుంగక యోగనిద్ర నున్నమునికి, కుష్ఠరోగిసంపర్క జనితానాచారమున వ్రతభంగ మయ్యెను. తోడనే ముని తెలివి తెచ్చుకొని మిగులం గినిసి “నన్ను స్మృశించి నావ్రత మునకు భంగ మొనర్చి న న్నవమానపఱచినఖిలుఁడు సూర్యోదయ మైనవెంటనే యనువులఁ బాయుఁగాక ! ” యని నిర్దయముగఁ గౌశికుని శపించెను. మునిశాపమును

వినినవెంటనే సేవ్యాదేవి గొడ్డలిపెట్టునం బడుచెట్టువలెఁ బడి, మూర్ఛ నొంది, కొంతపడికిఁ దెలియొంది మిగుల విలపించెను. అట్టే నొకపరి తనమగనిఁ దనహృదయపీఠమున నిల్పి “నేనే పత్రివ్రత నగుదునేని యింక సూర్యుఁ డుదయింపకుండుఁగాక!” యని మిక్కిలిదారుణ మగుశాపమునిచ్చెను.” రవి యుదయింపనిచో లోకములు నశింపవచ్చును. నశించిన నశింపనిండు. ఆ మెపతి సజీవుఁ డై యుండుటయే యామెకుఁ గావలసినపని. తక్కినలోకము నశించిన నామెకు నష్టమేమి? పత్రికంటెఁ బత్రివ్రతకుఁ బ్రపంచము ముఖ్యము కాదుగదా ! పత్రివ్రతాశాప మూరక పోవునది కాదు. ఎన్నియానుషూలు గడచినను లోకమునకు సూర్యనర్యనభాగ్యము లభింపలేదు.

పెక్కుదినములు గడచెను. సూర్యుఁ డుదయింపకుండుటచే లోకవ్యవహారము లేమియు సాగుటలేదు. రాత్రిందివవిభాగములును మాసస్తుపరిమితులును దెలియలేదు. స్నానాధ్యయనాదులు సాగుటలేదు. సగరారణ్యములకు భేదము లేకుండెను. ఎల్లెడల వింతవింత లగురోగములు పుట్టి ప్రజానాశనము చేయుచుండెను. లోక మిట్టివిషమస్థితి నుండుటచే దేవత లందఱును దల్లడిల్లి దేవేంద్రుని బురస్కరించుకొని బ్రహ్మపాలికిం జని తమయిక్కట్టుల నతిదీనముగ విన్నవించి తమసూర్యుని మఱలఁ దమకుఁ బ్రసాదింపవలె నని వేడుకొనిరి. బ్రహ్మయుఁ దనదివ్యజ్ఞానమున సూర్యోదయాభావమునకుఁ గలకారణము నెఱింగి దేవేంద్రునిదేవతలతో

గూడఁ బ్రతిష్ఠాననగరమునకుఁ బయన మై సేవ్యాదేవిగృహమును జేరిరి.

తేజోవంతు లగుదేవతలు విమానారూఢులై భువి నవతరించుటచే వేయిమందిసూర్యులు దుండయించి ఘట్టించెను. అట సేవ్య తనమగనిశయ్యపైఁ బగుండఁబెట్టి శుశ్రూషల నొనర్చుచు నీవెలుంగుఁ జూచి “ఏమి! సూర్యోదయ మైదా దేవీమి? నేటితో నాపతికి నూతనస్థ నిండినవా? నాపతికిని నాకును బుణము చెల్లినదా?” యని నెత్తి నోరు కొట్టుకొనుచు, నేలపైఁ బొరలుచు విలపించు చుండెను. అప్పుడు తేజోవంతు లగు బ్రహ్మాదిదేవత లామెచెంతకు రాఁగా, సూర్యోదయము కాలేదనియు, నావెలుంగు దేవతలతేజమే యనియు నెంచి, యామె వారి కుచితరీతిని సత్కారముల నొనరించెను. అపై నలువ యామెను బొగడి “అమ్మా! మమ్ము నందఱును రక్షింపుము. సూర్యుఁ డుదయింపకుండుటచే లోకము తల్లడిల్లుచున్నది. కనుక ననుగ్రహించి నీశాపము నింకనైన నుపసంహరించుకొనుము. అమ్మా! మాండవ్యముని నీపతియెడ నపచార మొనర్చిన, లోకమును హింసించుట తగునా! తల్లీ! చతుర్దశభువనజీవరాసులును నీయనుగ్రహము పై నాధారపడియున్నవి. కాన రక్షింపుము తల్లీ!” యని వేడుకొనెను. సేవ్య యాపల్కు లాలించి “జగత్కారణమవగునోతండ్రి! నేడు మీదర్శనభాగ్యము లభించుటచే నాపాపము లడంగినది. పరమర్షులకుంగూడ నందరానిమహా ఫలము లభించినది. ఏతల్లాభమున నాధర్మప్రవర్తన కింకను

గొంతచేయూత లభించినది. తండ్రి ! నావలనఁ దప్పు కలదే ? మాండవ్యమహర్షి దయ మాలి నాపతిని శపించెను. సూర్యుఁ డుదయాదిం బొడుచునేని నాపతి యనువులఁ బాయును. పత్రిప్రాణకుఁ బతికంటె వేఱగతి కలదే ? ఇట్టి చో నాశాపము నుపసంహరించుకొను టెన్ను ?” అని పలికెను. విరించి యాపల్కు లాలించి “అమ్మా ! నీవలన దోషము కల దని మే మనఁగలవారమే ? నీవు పరమసాధ్వీ యాచరించు జ్ఞెఱంగున నొనరించితివి. కాని, దానివలన సతిస్వల్పలాభ మును సకలలోకనష్టమును గల్గుచున్నవి. ఇట్లే కొలఁదిదినము లున్నచో లోకములు నిర్జీవములు కాఁగలవు. కాన నొక్కని ప్రాణము రక్షించుట యుక్తమో, లేక లోకముల నన్నింటి నుద్ధరించుట మేలో నీవే యాలోచింపుము” అని పలికెను.

సేవ్యాదేవి యాపల్కు విని బ్రహ్మాదుల నించుకంత యును లక్ష్యము సేయక తిరస్కారముగ “తండ్రి ! మంచిసీతు లనే యుపదేశించుచున్నావు. చాలు చాలు. పత్రినతకుఁ బతి కంటె వేఱగతి కల దనుట నీకుఁ దగదు. నాకుఁ బతికంటె లోకము లాప్తతమములు కాఁజాలవు. పత్రి లేనిచో నా కీజగ మంధకారబంధుర మగును. లోకములు నశించు ననుచున్నావు. నశించిన నశింపనిమ్ము. నాపతి సురక్షితముగ నుండి తక్కిన లోకములు నశించినను నాకుఁ బరితాపము కలుగదు. పత్రి మరణించుపదపడి పొలఁతికిఁ గల్గు వైధవ్యదుఃఖముకంటె నసహ్య మగుదుఃఖము వేఱు కలదే; కాన నామాట లాలించి నన్ను బీడింపక పొండు. మీతో వాదులాడుచు మత్పతి

శుశ్రూష నొనర్చుట కాలసించుచున్నాను. మీ రీకార్యముకొఱకే వచ్చినచో దయ యుంచి మరలిపొండు. నాయీ సమాధానమునకుఁ గినియక నన్ను మన్నింపు” డని వాక్రుచ్చెను.

దేవత లందఱు నీపల్కు లాలించి నివ్వెఱపడిరి. తమ కింక రవిదర్శనభాగ్యము లేదనియే తలంచిరి. దేవేంద్రుఁడు తన వేయికన్నులనుండియు జాలి గొల్పుచూడ్కులఁ బ్రసరించి విరించి జూచెను. హిరణ్యగర్భుండును “ పాకశాసనా ! మనము చేయవలసిన ప్రయత్నము లొనర్చితిమి. ఇంతటితో మనసామర్థ్య మంతరించినది. సేవ్యాదేవి మహాపతివ్రత. పతివ్రత్యతేజఃప్రభావ మింతింత యని చెప్ప నలవి కాదు. ఆమె యొకటిరెండు మాటలతో మనలను జీవాల్నిపెట్టి పంపినది. ఇక మీ రొక్కపనిమాత్ర మొనర్చుడు. పతివ్రతలు పతివ్రతలకే లొంగుదురు. వజ్రమును ఛేదింప వజ్రమునకే కాని మఱియొకదానికి సామర్థ్యము లేదు. కావున మీరు వేగముగ ననసూయాదేవియొద్దకుఁ బొండు. పోయి మీ గోడు నెఱింగింపుడు. ఆమె సేవ్యవలెనే మహాపతివ్రత. ఆమె తల యూచినచో మనకార్యము సఫల మైనట్లే తలంపుడు.” అని పల్కి తా నంతర్ధాన మొందెను.

అంత దేవేంద్రుడు లనసూయాదేవి కడకుం జని యామెయడుగుఁదమ్ములపై వ్రాలి “ తల్లీ! రక్షింపుము, రక్షింపుము. నీవు తక్కు వేటొకయాధారము లేదు. నీ వెట్లు

లైనను సేవ్యాదేవి నొప్పించి మాకు సూర్యలాభమును బ్రసాదించు” మని ప్రార్థించిరి. అనసూయయు బాగుగ నాలోచించి “సరే మీరు పొండు. నేఁ బ్రయత్నించి తప్పక మీ యభీష్టమును నెఱవేర్తును.” అని దేవతల కభయహస్తము నిచ్చి తనపతి నుచితరీతిం బూజించి, తదాజ్ఞం నైకొని ముందుగా నొనర్పవలసినరీతిఁ దలంచి ప్రతిష్ఠానపురమున కేఁగెను. పతివ్రతాశిరోరత్న మగుననసూయ తమగృహమునకు వచ్చుటం గనుఁగొని సేవ్యాదేవి యర్ఘ్యపాద్యార్ఘ్యవచారముల నామెను సత్కరించి యుచితరీతిని గౌరవించెను. అనసూయయు మిగుల సంతసించి “అమ్మా! నీవంటియుత్తమపతివ్రత నెందును జూడఁజాలము. సతికిఁ బతికంటె పేక్షాకగతి లేదు. ఆపతిసేవయం దప్రమత్త పగునీకును నీపతికిని తేమనూ? తల్లీ! పడఁతికిఁ బతిసేవయే సర్వతీర్థములు గదా! మగవారు మహా తపఃక్రతువు లొనర్చియుఁ బడయఁజాలని ఫలమును వనితలు తమ పాతివ్రత్యమునఁ బొందుదురు. పతిశుశ్రూష నొనర్చు రమణికి వేఱునోములు వ్రతములు నుపోషణములు సక్కఁట లేదు. కాన నీవు నీపతిసేవయం దప్రమత్తవు కమ్ము” అని పలికెను. సేవ్య కర్ణామృతము లగునీమాట లాలించి యపరిమితానందభరితఃసూనస యై “అమ్మా! నీవంటియుత్తమోపదేశకురాలి నిదివఱ కెఱుంగను. తల్లీ! నీ వుపదేశించిన సద్ధర్మము లమూల్యములు. ఎన్నికట్నముల నర్పించినను నీగురు ఋణమును దీర్చుకొనఁజాలను. కాని నావలనఁగాని, నాపతి వలనఁగాని కావలసినకార్యమును ఆజ్ఞాపింపుము.” తప్పక

నెఱవేర్చు”నని పలికెను. ఆమాట విని యనసూయాదేవి సంతృప్తాంతరంగయై “అమ్మా! ఇంద్రాదిదేవతలు నాయొద్దకు వచ్చి సూర్య నుడయింపజేసి లోకములను రక్షింపవలెనని వేడుకొనిరి. నేనాపనిఁ బూని సిద్ధగృహకుఁ జనుఁదొందితిని. తల్లీ! యనుగ్రహించి లోకములను రక్షింపుము” అని పల్కెను. సేవ్యాదేవి మిగుల దిగుం లొది యనాగోచితముగఁ దాఁజేయు వరప్రదానమునకుఁ బరిణమించి కన్నుల నీరు నించుచు “అమ్మా! మీరే యిట్లనఁదగునే? మీ రెఱుంగనిధర్మము కలదే? మాండవునిశాపమునంజేసి సూర్యోదయ మైన వెంటనే నాపతి మరణించును. ఆయవమానమును బరితాపమును దుస్సహవేదనను వైధవ్యభేదమును నే ననుభవింపఁగలనా? పతి పోయినపిదప నా కీలోకములవలనఁ బ్రయోజనమేమి? ఇంతకుఁబూర్వము బ్రహ్మను లిటకు వచ్చి నన్నిదేవతలతోఁ గోరిరి. కాని నే నంగీకరింపలేకపోయితిని. తల్లీ! వేతదేవివరంబు కోరు” మని వేడెను. అనసూయయు నానాగోచించి “అమ్మా! నీ కేమియు భయము లేదు. నీవతి కంతకంటె భయము లేదు. సూర్యోదయ మైనఁగదా నీవతి మరణించును. సూర్యోదయమున కనుజ్ఞ యిప్పు. అపై నీవతిని బ్రతికించి యతనిని సర్వాంగసుందరునిగాఁ జేయుభారము నాయది. నాశక్తిని వినియోగించి యతనిని బ్రతికింతును. నాపై నీకు నమ్మకము చాలదా!” యని పలికెను. సేవ్యాదేవి దుద కెట్టులో యంగీకరించి సూర్యోదయమున కానతిచ్చెను. వెంటనే యామెమగఁడు మరణించెను. ఆమె గోలు

గోలు మని యేడ్చుచుండ ననసూయాదేవి యామె నోదార్చి
 తిరంగిణి దాన మాడి తనహృదయపీఠమునఁ బతిని నిల్పి
 ధ్యానించి “నేనే పతివ్రత నగుదునేని సేవ్యాదేవిభర్త దివ్య
 రూపమునఁ దిరిగి జీవించుఁగాక.” అని యనునంతలో నతఁడు
 సర్వాంగసుందరుఁడును సీరోగియు నగుకౌశికుఁడు నిదురనుండి
 మేల్కొనినట్లు లేచెను. సేవ్యాదేవి యపరిమితానందభరిత
 యై యనసూయను వేనోళ్లఁ గీర్తించి సర్వదా పతిసేవ లొన
 ర్చుచు సుఖం బుండెను.

శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

పురాణపతివ్రతలు.

సుకళాదేవి.

౧

తొల్లి గంగాతరంగిణీ తీరమునఁ గల వారాణసీ
మహాసగరమునఁ గృకలుఁ డనువర్తకుఁడు నాధువర్తనుఁడు
సంపన్నుఁడు నివసించుచుండెను. సుకళాదేవి యతనికళత్రము.
ఆమెయు మగనివలెనే నాధువర్తనము కలది. అన్నివిధములం
బతి కనుకూల. మహాపతివ్రత. అనసూయాదిమహాపతివ్రతల
కక్ష్యకు రాఁగినది. అట్టివనితామణిని భార్యనుగాఁ జేసి
కొనినకృకలునియదృష్టము చెప్ప నలవియూ?

కృకలుఁడు దేవబ్రాహ్మణధర్మక్తిపరాయణుఁ డగుటచేఁ
దీర్ఘయాత్రలయెడను దీర్ఘమాహాత్మ్యములయెడను విశ్వాస
మతనికిఁ గలదు. ఒకపుడు తీర్థయాత్రార్థియై దేశంబులఁ
ద్రిమ్మరఁ దలచి తనపడతి కావృత్తాంతమును దలియఁబలు
చెను. తా నొక్కఁడే పోవ నెంచినయతినింగూర్చి సుకళా
“నాథా! మీ రొక్కరే యేగుదురా? నన్ను విడిచెదరా?
పతిసేవకంటె సతికి గతి లేదుకదా? మీరు పోదలచినచో

సన్నుతగూడ మీవెంటఁ దీసికొనిపొండు. సతికిఁ బతియే సర్వ తీర్థములు. పతిపాదపూజయే భగవత్పాదపూజ. పతిమాట జవదాట కుండుటయే భగవద్వాక్యపరిపాలనము. కావున నన్నొంటరిగ విడిచిపోవకుండు” అని బతిమాలుకొనెను.

కృకలునకు సుకళయం దమితానురాగము. ఆమెశరీరము చాలమృదుల మగుటచేఁ దీర్థయాత్రల కామెను దీసికొనిపోవుట యాతని కిష్టము లేదు. ఒకచోట నివాసమా యేమి? నేఁ డున్నచోట తేవు నిలువ వీలుండదుకదా? వేళ కాహారపూ దుర్లభము. మనకు వలయుచోట బండ్లు నొరకునా? అట్టిచోటఁ గాలినడకనే పోవలసియుండునే! అంతటికష్టముల సీసుకళ యొర్చి యుండఁగలదా? అన్ని చోట్లకును రాజమార్గము లుండుట దుస్సరిముకదా? కొండలనక, నదులనక, ముండలనక, యడవులనక, యన్నింటిని దాటవలెనుగదా? ఈమె గాని దాటఁగలుగునా? కృకలుఁ డిదియే యాలోచించెను. ఇట్టికష్టము లున్న పని చెప్పినచో, నామె మహాపత్రివ్రత యగుటచే వానిని లక్ష్యముచేయను. అతని వెంటనంట సిద్ధపడును. కాన పర్తకుఁ డప్పటికిఁ గనప్రయాణము నాపివైచి భార్యతోఁ బెప్పకుండఁగనే యొక నాఁడు రహస్యముగఁ దీర్థయాత్రార్థి యై దేశాంతరమున కేగెను.

మగఁ డింటికి వచ్చువేళ యతిక్రమించుటచే సుకళాదేవి మిగుల దిగు లొంది యతని కేమికిడు మూఁడెనో యని

శంకించుచుఁ గనిపించినవారి నెల్ల నతనివృత్తాంత మడిగెను. తుదకుఁ గృకలునిబందుగులలోఁ గొండ అతఁడు తీర్థయాత్రాగి యై పోయె ననియు, సచిరకాలముననే మఱలివచ్చు ననియు, బెంగఁ జెందవల దనియు నామె నూతార్చిరి. తన పతి త న్నట్లు వంచించినందుల కామె మిగుల దుఃఖించి “అయ్యో! నాథా! నే నేమితప్ప చేసితి నని యిట్లు విడిచి తిరి? నేను మీతో వచ్చుట మీకుఁ గష్టముగఁ దోచెనే? కట్టా! ఈ విరహపరితాపము నెట్లు సహించుదాన!” నని ప్రలాపించుచు వలవల యేడ్చెను. ఆమెచెలికత్తె తంత యోదార్చినను లాభము లేకపోయెను.

సుకళాదేవి పతివియోగమును భరింపఁజాలకపోయెను. విలువగలబట్టలను ధరించుట మాని యొకమలినవస్త్రమునే ధరించి యాభరణముల నన్నింటిం దీసివైచి తల దువ్వుకొనక, యన్నమును దినుట మాని, పాలో పండ్ల యాహారముగఁ గల్పించుకొని కటికినేలపై నొకవస్త్రము పఱచుకొని పండుకొనుచు నేకాంతవాస మొనర్చుచుండెను. కొలఁదిదిన ములకీ యామెశరీరము కృశించిపోయెను. ఉత్సాహ ముడిగి పోయెను. ఆనంద మంతరించెను. తమసఖయుడంతముం గని చెలిమికత్తె లామె నోదార్చుచు “అమ్మా! బేలవై నెల యిట్లు విలపింతువు? అమ్మా! ధైర్యము పూనుము. మంచి వస్త్రముల ధరించి నీయాభరణములను ధరించి యుపవాసము లొనర్పక పట్టెడన్నము తిని కాలము గడపుము. నీ వట్లు చేసినచో నీపాతివ్రత్యమునకు భంగ మేమి కలుగును? తల్లీ!

నీపతియు వేగమ వచ్చి నిన్నుఁ గలిసికొనఁగలఁడు” అని విన్నవించిరి, సుకళ “ఏమే యిట్లు మాటాడెదరు? పతి దగ్గఱనున్న, నదియే వనిత కలంకారము. అతఁడు పజ్జ లేనిచో నీయాభరణములు కాల్పనా? మగఁడు సమీపమున లేని యవసరమున వనిత యలంకరించుకొనునేని యావస్తువులు శవాలంకారములరీతిని కళ తఱిగియుండును. వనితకు, భర్త యానందించినచో సర్వదేవతలు నానందింతురు. అట్టిపజ్జ పజ్జ లేనిచో వనిత కానందము కలుగనేర్చునే? భర్త యూర లేనపు డలంకరించుకొని యానందించుస్త్రీని లోకు లనుచూనింతురు. అట్టియూమె పుంశ్చలి యనియే యందురు. కాన వనితకు సర్వదా పాతివ్రత్యమే కొనసాగవలె నన్నచో, మగని నొకప్పుడును విడిచియుండరాదు. అట్టియూమెయే పతివ్రతి యనిపించుకొనును. పూర్వము సుదేవ యనుమహాపతివ్రత యట్లే యొనరించి తనమగఁడు వేట కేగిన నతనితో మృగయావినోదార్థిని యొకఁడెడిది” అని వాక్రుచ్చెను. అంత, చెలికత్తెలు “అమ్మా! యామహాత్మురాలిచరిత్రము నొక కొంత చెప్పి మాకు శ్రవణానంద మొనర్పు” మని యనవుడు. సుకళాదేవి వారి కీవృత్తాంతముం దెల్పెను.

—

పూర్వము సూర్యవంశదీపకుఁ డగు వైవస్వత మనుపుత్రుఁడు కోసల దేశాధిపతి యిత్వాకు వను సతఁ డయోధ్యానగరమును బరిపాలించుచుండెను. సుదేవాదేవి

యతని భార్య. ఆమె మహాపతివ్రత. ఆమె యొక యజ్ఞమునమేనియు ధవుని విడిచియుండఁ జాలదు.

ఒకప్పు డిహ్మోకు మహారాజు మృగయావినోదార్థముడవికిఁ బయన మయ్యెను. సుదేవకూడ నాతనితోడనే యుండెను. రాజడవులం దిరుగుచు ననేకము లగు క్రూరమృగములను సంహరించెను. ఎంతకు నాతనికిఁ దృప్తి కలుగలేదు. అట్లు కొన్నిటిం జంపి యొక కాటడవికిఁ జనియెను. ఆయది యొక కొండదరిని గలదు. అందు సపరివారముగ సకుటుంబముగ నొక సూకరరాజు నివసించు చుండెను. ఆయ్యది యడవిలోఁ దిరుగుచున్నపుడు దూరమునుండియే సపరివారుడును మృగయావినోదియు సగురాజుం గాంచెను. పందితేనిం జూచి రాజు ధనుష్టంకార మొనర్చెను. పంది యొంటరి యగుటచే, నతని నెదుర్కొనక త్వరితగతిం దనగుహం జేరి తన మంత్రులతోడను బుష్త్రులతోడను నాలోచించెను. యుద్ధమునకుఁ బోవుటయా ? లేక యీ యడవిని విడిచి పాటిపోవుటయా ? యని యడిగెను. రాజపరివార సన్నాహములను బాగుగ గుర్తించి వచ్చిన సూకరపుష్త్రులును సూకరరాజ్ఞయు “రాజు మహాబలవంతుఁడు. మనలను సంహరించు సాధనములూ యనల్పములు. కావున మన మిటు నున్నచో రాజు మనలను సంహరింపక మానఁడు. యుద్ధము చేసినను మనకు నాశనమే కాని లాభము కలుగఁ జాలదు. కాన వీలగునంతవేగముగ నీ చోటు విడిచి పాటిపోవుటయే మంచి దని పలికిరి. మంత్రులును బాగుగ

నాలోచించి యదియే యుక్త మని విన్నవించిరి.

తమవారి హితవాక్యము లాలించి సూకరరాజు చిటు నవ్వు నవ్వి “మీరు యుక్తియుక్తముగఁ బట్కితిరి. కాని యది నాకు హితముగ లేదు. రాజు ధనుష్టంకార మొనర్చి నన్ను రణమున కాహ్వానించెను. అట్టియెడఁ బిఱికిపంస పై యీ నా రాజ్యమును వీడి పాటిపోవుట నా టిమగంటిమి ? సాటి మృగము లే మనును? అవసూనము భరింప శక్యము కానిది కదా ? రణమున జయించినచో మన రాజ్యము మనకు దక్కుటయు, యశము కలుటయు జేకూడును. రణమున మరణమే కల్గినచో వీరస్వప్నప్రాప్తి కలుగును. కాని రణమునకే సిద్ధపడుదము. మీ రందఱు నుత్సాహ పూరితులై రణ మొనర్చిన మనకు జయము కలుట నిక్కవ ” మని పల్కెను. అందఱును దుదకు ‘ వల్లె ’ యని యంగీకరించిరి. సూకరరాజుపత్నికూడ యుద్ధమునకు సిద్ధపడెను.

ఆ పై నిత్యోక్తుమహారాజునకును సూకరరాజునకును ఘోరయుద్ధము జరిగెను. చాల సూకరములు రాజపరివారమును జాలవఱకుఁ జంపివైవ, ననేకులు వీరులు సూకరములను జంపిరి. సూకరరాజు రెట్టించిన యుత్సాహముతో నిత్యోక్తుపై కుఱికెను. అతఁ డా దెబ్బ తప్పించుకొని తన గుఱ్ఱమునుండి రెండు శకటముపై కుఱికెను. పంది గుఱ్ఱము నవలీలగఁ జంపి రాజుపైకిఁ బోయెను. ఇత్యోక్తుమహారాజు నిశితశరపరంపరలను దానిపైఁ గురియించి తుదకు దానిం

జంపెను. తోడనే యది యొక దివ్యరూపముఁ బొంది తేజ
రిల్లు దేవతామూర్తియై మింటి కెగసిపోయెను. రాజపరివార
మంతయు మిగుల నాశ్చర్యపడెను.

తన మగఁడు మరణించుటఁ గనులారఁ గాంచిన
సూకరరాజపత్ని యింక ననువులపై నాన వీడి నేనపైఁ బడి
దానిం జెల్లాచెదరుగఁ జేసి కొండఱ రాజవీరులం జంపెను.
పాపము! అందఱును ఆ యాఁడుపందిపై శరపరంపరలఁ గురి
సిరి. తోడనే యది యాయాసమున సామ్యుస్థిల్లి పోయెను.
దానిమైనిండ రక్తము వెల్లువ లై ప్రవహింప సాగెను. పక
పడి యిన్వొక్తురాజు “ భటులారా! ఆ యాఁడుపంది నేమి
యు హంసింపకుండు. స్త్రీనధ దూష్య మైనపని. కాని,
దానియొద్ద నుండక మరలి పొండు ” అని యాజ్ఞాపించెను.
సిదప సుదేవాదేవి దానిం జూచి మిగుల జాలిపడి దానినరి
జేరి శీతలోదకముల దాని మొగమునఁ జల్లి నేనఁ దేర్చెను.
కొంతసేపటి కది పూర్తిగఁ జెలి వొంది సుదేవం జూచి
మిగుల సంతసించి మనుష్యవాక్యముగ “ తల్లీ ! చల్లని
సికరస్పర్శమున నీ పాపకలుషిత దేహము పవిత్ర మై పో
యెను. నీవు మహాసాధ్వివి. నీ దర్శనముననే సకలపుణ్య
ములును గలుగును. దేవీ ! నీకు మంగళ మగుఁ గావుత ”
మని పల్కెను. పను వల్లు మనుష్యవాక్యమునఁ బల్కుట
కచ్చెరు వంది సుదేవ తనమగనిం జేరి “ చూచితిరా ? అది
మనుష్యులమాదిరిఁ బల్కుచున్న ” దని విన్నవించెను. అతఁ
డును దానిం గని యాశ్చర్యపడి “ దేవీ ! ఈ పంది యెవతె

యో, యీ జన్మ మీమె కెట్లు కల్గినదియో, ఇంతకుఁ బూర్వము విద్యాధరరూపమున మింటి కెగసిన యా పందితేఁ డెవ్వఁడో, యతని కా జన్మ మెట్లు కలిగినదో నవిస్తరముగఁ గనుఁగొను ” మని పత్కెను. సుదేవాదేవియు నా సూకర నాయకపత్ని నీ వృత్తాంత మడిగెను. “ అమ్మా ! మేము పాపాత్ములము. మా చరిత్రములను వినినచోఁ బాపము కల్గుట తప్ప వేఱొండు ప్రయోజనము లేదు. కాని నీవంటిమహా సాధ్వీ కోరుటచేఁ జెప్పకుండుట తప్ప. మఱియు నీవు మా పాపచరిత్రములను వినినంత మాత్రమున మా పాపములు నశించును. మా కు త్తమగతులు కల్గును. నాకుఁ బూర్వ జన్మజ్ఞానము కొంతవఱకును గలదు. నా జన్మాంతరము నందలి కష్టము లాత్మవేద్యము లై, వానివలనఁ బశ్చాత్తాపము కలుగుటకై భగవంతుఁడు తదే జ్ఞానమును నాకుఁ బ్రసాదించెను. నా దీనచరిత్రమును నీబోటి యుత్తమురాండ్రకు వినిపించి పాపవిముక్తిం బడయ మానుషవాక్కు ననుగ్రహించెను. కాన మా దీనచరిత్రముల విన్నవించెదను. విని మమ్ము నుద్ధరింపుము తల్లీ ! తొల్లి యా వరాహరాజ చరిత్రముం డెల్వెద; సావధానచిత్త వై యవధరింపుము.

3

ఉత్తరదిక్కున మేరు వనుమహానగము కలదు. సుందరము లగు గుహలును, హృదయతాపముం జల్లార్చుసెల యేళ్లును, మందమారుతముల నాట్య మాడువృక్షములును

సుకళా దేవి.

గలయామహాగిరిని పులస్త్యమహాముని శయించి నిర్జి
ఘ్నుముగఁ దప మాచరించుచుండెను. కాపున విద్యాధరుడు

రమఁ డగురంగవిద్యాధరుఁ డనువిద్యాధరుం డొకఁడు స్వేచ్ఛగ
నాగిరి కేతెంచి వేక్షించు చోటునకుఁ బోక పులస్త్యుఁ డున్న
తావునకే నోతెంచి మధురమధురముగ గానము చేయఁ
చొచ్చెను.

పులస్త్యుఁడు ఘోరతప మాచరించుచున్న, నాతనికర్ణ
పుటముల నీగానామృతము నిండెను. వెంటనే యాతనిసమాధి
భగ్న మయ్యెను. అతఁడు రంగవిద్యాధరునింగూర్చి “నాయ
నా! నీగాన మమృతము. దేవాదిదేవునిగూడ ముగ్ధు
నొనర్చును. హృదయమును జలింపఁజేయు నీపాట నాకర్ణ
పుటముల సోఁకి నాతపస్సును భంగపఱచుచున్నది. కాన నీ
చోటునుండి వేఱొకయెడకుం బొమ్ము” అని వేడుకొనెను.

విద్యాధరుఁ డింద్రనియనుఁగుబంటు. పులస్త్యుఁ డొన
రించు ఘోరతపమునకు విఘ్నము లొనర్చి, దానిం బాడు
సేసి రావలయు నని యింద్రనియానతి. పులస్త్యునికోరిక
చొప్పున విద్యాధరుఁడు వేఱొకతావునకుఁ బోయినచో సీతని
కృత్యము కొనసాగు టెట్లు? కావున విద్యాధరుఁడు “మహా
మునిసత్తమా! ఏమి! నాగాన మంతకష్టతరముగ నున్నదా?
బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు మువ్వరును గీతప్రియులు. గాన
మానందదాయకము. సర్వరసవిశిష్టము. శృంగారాదిరసము
లకు గానమే ముఖ్యము. నాల్గువేదములును గానముపై నే

యాధారపడి యున్నవి. సర్వేష్టదాయక మగునాగీతమును మిముబోటిమునులు నిరసించుట — నిందించుట న్యాయ మగునే?” అని పలికెను. అంతఁ బులస్త్యుఁడు “ఓయీ! నేను నీగానమును నిరసింపలేదు. గీతము సకలానంగదాయక మగుట నిర్కునము. కాని తప మాచరించువారలకు విరోధి. ఏ మందువా? గీతశ్రవణమున నానందము కల్గి యది మానవుని విషయోచ్ఛకు దింపి మనస్సు హాకన్సించి సైర్యమును బోగొట్టును. మనోనిశ్చలత లేనిచోఁ దపము కొననాగుట దుర్ఘటము. నేను తపస్వి సగుటఁ జెప్పుచున్నాను. ఎచట శబ్దమును, రూపమును, స్త్రీజనము నుండవో చుట్టిచోలే సమూహి కనుకూల మగుచోటు. కాన మన కిసుపురకు సరి పడదు. కాన నీచోటనుండి వేరొకయెడకుఁ బొమ్ము. లేదా నేనైన మఱియొకయెడ కేఁగెన” నని వాక్రుచ్చెను. విద్యాధరుఁ డామాట విని “ముసింద్రా! నీవు జితేంద్రియుఁడవు కాన స్తున్నావు. శబ్దము వినినంతమాత్రముననే ధ్యానము నుండి చలించునతఁ డేపాటితపస్వి? నాగీతము నడ్డ నెవ్వరికిని దరము కాదు. నీకుఁ గష్టముగ నున్నచో నీవే మఱియొక స్థలమునకుఁ బొమ్ము” అని పల్కెను.

ముని యియుత్తర మాలించి యొకింత కోపించియుఁ గర్తవ్య మాలోచించి శాంతచేతస్కుఁడై మఱియొకచోటున కేఁగి రెట్టించినసియమమునఁ దప మాచరించుచుండెను. రంగ విద్యాధరుఁడును గార్యార్థి కావున, ముని యున్నయెడ కనుఁ గొని వరాహరూపముం దాల్చి యతని యాశ్రమమున కేఁగి

యతనిని ముట్టెత్తో ముట్టుకొనుచు నాశ్రమమున మాత్ర
పురీషోత్సర్జన మొనర్చుచు నతనిం జీకాకుపటచుచుండెను.
మునియు నది నిజ మగుటయందు యనియో తలంచి యేమియు
శిక్షింపక యూరకుండెను. ముని తి న్నేమియుఁ జేయ
లేదని యాపంది తనయశ్శత్రుముల సంతకంఠె విరివిగ నొన
ర్చుచు నొకప్పుడు వికటాట్టహాసము చేయుచు, వేదాంతమును
జేప్పుచు, నిఁకొకపుడు తొంటిరీతి నే పాడుచు నుండెను. ఆ
పాట విని ముని యాపంది తొల్లిటివిద్యాధుఁడే యనియుఁ
దనతపస్సును జెలుప వచ్చెననియు గుర్తించి మిగులఁ గోపించి
యాపందిరూపున నే యుండునట్లు శపించెను.

వెంటనే సూకరము గోలుగోలున నేప్పుచుఁ దనయో.
లిక యగుసహస్రాక్షునియొద్దకుం జని “పురందరా ! నీమాన
తిని గైకొనియో నేఁ బులస్త్యునితపముం జెలుప సమకట్టితిని.
తత్ఫలముగ నాకు సూకరజన్మము ప్రాప్తించినది. కావున
నన్ను రక్షించి యీపాపదేహమునుండి విముక్తిం బ్రసా
దించు” మని వేడుకొనెను. దేవేంద్రుండును వరాహముం
దోడుకొని పులస్త్యమహామునికడ కేగి విద్యాధుని తత్ఫ
లను తమింపపలె నని వేడుకొనెను. పులస్త్యుడు “ఇంద్రా!
నీ వింతగ వేడుచుండుటచే ననుగ్రహించితిని. ముందు సూర్య
వంశమున వై వస్వతమనువున కిత్వోక్తమహారాజు జనించును.
అతఁడు మృగయావిహారి యై వచ్చి యీవరాహమును సంహ
రించును. అపుడు దీనికిఁ బశుజన్మము నశించి దివ్యదేహ
భాగ్యము కలుగు” నని శాపమోక్షణము ననుగ్రహించెను.

నేటి కాతనికి మంచిదినములు వచ్చుటయు, మీ రీయడవికిఁ జనువెంచుటయుఁ దటస్థించినవి. నీమనోహరుని పాదసన్నిధి నానూకర మనువులఁ బరిత్యజించి పాపసంతోషన మొనరించు కొని దివ్యదేశమును బొంది రంగవిద్యాధరరూపమును ధరించి యిప్పుడే స్వర్గలోకమున కేగెను. ఇది యావిద్యా ధరునిచరిత్రము. ఇఁకఁ బాపసంకుల మగు నాచరిత్రమును విన్నవించెద నాలింపుము.

కళింగ దేశమునందుఁ జాతుర్వర్త్యనిషేవ్య మగుశ్రీపుర మనుమహానగర మొండు కలదు. అందు బ్రహ్మవిద్యాధురం ధరుఁ డగు వసుదత్తుఁ డనుబ్రాహ్మణుఁడు నివసించుచుండును. అతనికి సహజసౌందర్యరాశి యగు సుదేవ యనుపుత్రిక యుండెను. ఆమెయందుఁ దలిదండ్రులకే కాక బంధుగు లందఱికి నమిత మగుప్రేమ కలదు. ఆబాల పున్నమచందు రునిరీతి వింతసోయగంబున నలరారుచు, దినదినము పెరుఁగు చుండెను. ఆమెచక్కదనమున కచ్చెరువడి బంధువులలోని బ్రహ్మచారు లందఱు నామెనే వివాహ నూడవలె నని సంకల్పించి యుండిరి. అనేకపర్యాయములు కొందఱు “నీ కూతు నాకే యీవలయు”నని వసుదత్తునే యడిగిరి. కాని యామెయం దెక్కువమక్కువ గలతండ్రి యామెతోడి వియోగమును భరింపఁ జాలక పుత్రికావివాహమునకై తొందరపడలేదు.

ఏండ్లు గడచుచుండెను. సుదేవ శైశవావస్థను వీడి యౌవనావస్థయం దడుగిడెను. అంత వసుదత్తునిభార్య, బాలిక ననురూపుఁ డగువరున కిచ్చి పరిణయం బొనర్చకతీర దనియు, లేకున్నఁ గులములోఁ దలవంపులు తప్ప ననియుఁ బలికెను. వసుదత్తుండును బాలికకుఁ ద్వరలో వివాహ మాచరించుట యుక్తమని యెంచియుఁ, బుత్రికావియోగమును సహింప లేక యిల్లటిక ముండునతనినే యల్లునిగా గ్రహింప సంకల్పించి యనురూపవరుని నెమకుచుండెను.

శివశర్మ యనునొకవటుండు కాశికగోత్రసముద్భూతుఁడు. సర్వవిద్యావిశారదుఁడు. వేదవేదాంగరహస్యవేత్త. సుశీలవంతుఁడు. సుగుణఖని. సహజసౌందర్యరాశి. ఆతనికిఁ దలిదండ్రులు లేరు. అతఁ డాయూర విద్య నభ్యసించుచు భిక్షార్థము తిరుగుచు వసుదత్తునియింటికిఁ గూడ వచ్చెను. వసుదత్తుఁ డాతనికులగోత్రముల నడిగి తెలిసికొని, యట్టి సుగుణవంతుఁడును సౌందర్యవంతుఁడునే తనకొమరిత కనుకూలుఁ డగుమగఁ డనియు, సట్టి దిక్కులేనివాడే యిల్లటిక ముండు ననియు నెంచి యతనికి సుదేవ నిచ్చి పరిణయ మొనర్చెను. అంతటినుండియు శివశర్మ యత్రవారియింటనే యభివర్తనగూడఁ గాపుర ముండెను.

సుదేవ సౌందర్యవతియే కాని శీలవతి కాదు. “పాపవృత్తయేన రూప” మ్మననుడి యీమెయెడ విపరీత మయ్యెను. తనమగనిని దండ్రులకొని తన కిచ్చె ననియు, దరిద్రుఁడగుననుడు

గతిలేక తమప్రాపుఁ జేరె ననియు, తా ధనికునిబిడ్డ యగుటచే మగనిని లక్ష్యము సేయనక్కఱలే దనియు నామెయూహ. ధనరూపసంపదల నామెకు గర్వ మధిక మయ్యెను. ఆగర్వ ముననే యామె పతిశుశ్రూషను జలుపలేదు. మగనిమాటను లక్ష్యపెట్టలేదు. ఒకపుడు నామె ప్రేమ మీఱ నాతనితోఁ బల్కుటలేదు. కలనేని యాతనిపాదసంవాహన మొనర్ప లేదు. మఱియు సర్వదా కులటలకూటమిం జేరుచు వారి వృత్తాంతముల విని వారిలోఁ గలిసి తనయిచ్చ వచ్చినట్లు మెలఁగఁజొచ్చెను. తానిచ్చ వచ్చినరీతిఁ బోవుచుఁ దా నెక్కడి కేఁగునదియు మగనితోఁ జెప్పదు సరికదా తల్లిదండ్రులతోడ నైనఁ జెప్పదు.

శివశర్మ సాధువర్తనుఁడును శాంతస్వభావుఁడు నగు టచే భార్యనుగాని యత్తమామలనుగాని పల్లెత్తుమాట యని యెఱుఁగఁడు. సుదేవాదుశ్చరిత్ర మానగరమున మార్గోఁ గెను. తల్లిదండ్రులును, మగఁడు నాయవమానమును సహింపఁజాలకపోయిరి. శివశర్మ కొంతకాల మ్భ్రులే యొర్చి యుండి యాయవమానమునకుఁ దాళఁజాలక, యెవ్వరితోడ సేమియుఁ జెప్పక యానగరమును—ఆమండలమును, ఆదేశ మును గూడ విడిచి యెచటికో పోయెను.

అల్లుడు సద్వర్తనుఁ డని యత్తమామల కతనియెడ గౌరవమును ప్రేమయుఁ గలవు. అట్టియతఁ డీయవమాన మును భరింపఁ జాలక యిలు వీడిపోవుట వారికి దుస్సహ

మయ్యెను. ఒకపుడు వసుదత్తుడు భార్యం బిలిచి “అయ్యో! ఎంతపని జరిగెనో చూచితివా! కులట యగునుదేవవలనఁ గల్గునవమానమును సహింపఁజాలక యల్లుడిలువీడిపోయెను. తన మనస్తాపము నొకపుడైన మనకుఁ దెలియచేయలేదు. తాఁ బోవుచున్నపుడును దెలుపలేదు. ఎంతటి మహాత్ముడు! మగఁడువిడిచిన యీకులటవలన నింకను మనకుఁ దలవంపులు కలుగును. నల్లరిలో నిక తిరుగు టెట్లు?” అని యడుగ నామె “నాథా! మీరే సుదేవ నల్లు పాడుచేసితిరి. తొలుత నుండియు నామెయెడ మిక్కిలిమక్కు గల్గి భయభక్తులకు నణుమాత్రమును దా వీయకపోయితిరి. పసితనముననే స్వేచ్ఛ ను సంపాదించినయామె యిపుడు మనకు లొంగునే? మీ రామెకు ముద్దులు కఱపితిరేకాని విద్యాబుద్ధులను గఱపలేదు. ఎన్నఁడైన నది పతిని లక్ష్యముచేసెనే? అతనితో నేకాంతముగ సంభాషించెనే? ప్రేమమీఱ నొకవల్లుకైనఁ బల్కెనే? అతఁడు మహాసాధువుకాన నూరకుండెనుగాని మఱియొకఁడైన నట్లు సేయునే? ప్రేమ చూపుచున్నచో సుగుణములు కలుగనేరవు కదా!

తమసంతానమును, దానిబాగు కోరువాఁడు పొగడక నిందించుచుఁ గాఠిన్యము వహింపవలెను. శిక్షణములేకున్నచో శిష్యునకును విద్య రాదు. అట్టిశిక్షణము లేక సుదేవ మన కిప్పు డిట్టియపకీర్తి గల్గించినది. ఈ యవమానమును మనము భరింపఁగలమా? కులగౌరవముకంటె నాత్మసుఖ మెక్కువ కాదుకదా! ఇట్టి కులట మనయింట నున్నచో

మన వంశమర్యాద యంతయు గంగలోఁ గలియును. ఇన్ని దినములును దీని ప్రవృత్తిని మన మెఱింగి యున్నను మగఁ డిటనే యుండుటచేఁ గొంచెమువఱకును సహింప వీలయ్యెడిది. ఇంక సహింప శక్యము కాదు. కులగౌరవముకంటెఁ బుత్రిక యెక్కువ కాదు. ఈమెను మనము మనయింటి నుండి తఱిమివై చినచో, మనలను మనవంశమును లోకులు గౌరవింతురు. కాన నీమె నింటినుండి గెంటివేయుటయే యుత్తమము. మీరు పుత్రికావాత్సల్యమును మాత్ర మిను మంతయును జూపరాదు సుండీ ! నొల్లి సత్యకేతువు తన పుత్రికయగు పద్మావతి నేమి చేసినాడు ? వెంటనే తమ యింటినుండి పంపివేయలేదా ? ఆయుదంతమును జెప్పెదను. సావధానముగ వినుడు.

౫

మాధుర దేశచూడాయిత మగు మధురా నగరమును యాదవ వంశ దీపకుఁ డగు నుగ్రసేనుఁ డనురాజు పరిపాలించుచుండెను. అతఁడు సకల సుగుణోపేతుఁడు. మహా తేజస్వి, మహాబలుఁడు. అతఁడు ప్రజలను న్యాయ్యముగఁ బరిపాలించుచుండెను.

విదర్భ దేశాధీశుఁ డగు సత్యకేతువునకుఁ బద్మావతి కూతురు. ఆమె మిగుల నందకత్తై, సుశీల. ఆమె సద్గుణోపేత యై రెండవ లక్ష్మీవలె విరాజిల్లుచుండెను. ఉగ్ర సేనమహారా జాపద్మావతిని బరిణయ మాడెను. వారిరువురు

నొండొరుల నత్యంతముగఁ బ్రేమించుకొనుచు సకలసుఖములను బొందుచు నానందించుచుండిరి. పద్మావతి సర్వదా పతిని సేవించుచు నతనిచిత్తవృత్తి ననుసరించి మెలంగుచు పతివ్రతామతల్లులలో నీమెయు నొక్కరిత యనుపేరు గడించెను.

పద్మావతిపై మగనికివలెనే తలిదండ్రులకుఁ గూడ నమిత మగు ప్రేమ కలదు. కావున సర్వదా పుత్రిక నెడఁ బాసియుండుట వారికిని దుర్భరముగ నుండెను. కావునఁ గొందఱు సేవకులం బంపి “ఒకసారి చూచుటకుఁ దమ పుత్రికను బంపవలె” నని యుగ్రసేనమహారాజునకుఁ గలు రంపిరి. ఉగ్రసేనుఁ డాసేవకుల నుచితరీతిని గౌరవించి యత్తమామల సేమంబు లడిగి తెలిసికొని వారి విన్నప మాలించెను. పిదప నావృత్తాంతమును రాణి కెఱిగించి, తన సకియఁ బంపుట కంగీకరించి మాతృలునియానతిని శిరసా వహించెను.

పద్మావతియు మెం డగుసంతోషమునఁ బుట్టినింటి కేఁగి తల్లిదండ్రుల యడుగుఁ దమ్ములపై వ్రాలి వారి దీవెన లందుకొని తన యనుంగుచెలిమికత్తెల నాబ తీట నాలింగ నము చేసికొని యానందవార్ధి నోలలాడెను. పద్మావతి తల్లి యొసంగు ననేకామూల్యవస్త్రాలంకారములను ధరించి చెలి కత్తెలతో సవిలాసంబుగఁ దిరుగుచుండెను.

ఒకనాఁ డామె తన చెలిమికత్తెలతోఁ గూడఁ దండ్రు గారి యుద్యానవనమునకు విహారార్థ మేఁగెను. ఆవనము

చంపకపున్నాగమందారాది పుష్పవృక్షములతోడను మాలతీ కుందాది సౌరభపుష్పవల్లికలు గలకుంజములతోడను కమల తోకనదాదిలతావిలసితము లగుసరోవరములతోడను కన్నులకు విం దొనగూర్చుచుండును. ఇంతియ కాక యావన మీపమున నొక క్రీడాపర్వతము కలదు. దానియంద మింతింత యని చెప్ప నలవి కాదు. పద్మావతీదేవి యావన తలంబునఁ దిరుగుచు శుకపికశారికాదివిహంగసంతానరవం బులకును గానములకును మిగుల నలరి యానందమున మునింగియుండెను.

అందకత్తె యగునామందగమన తన చెలిమికత్తెలతోఁ గూడి నిస్సంశయముగ, నిర్భయముగ వనవిహారమును సల్పుచుండుట వైశ్రవణుని భృత్యుఁడును క్రూరకర్మదత్తుఁడు నగు గోభిలుఁ డనురాక్షసుఁ డాకసమున విమానారూఢుఁడై యేగుచుఁ గన్నారఁ గాంచెను. కాంచి యామెపై మోహమును నిల్పి యామె సత్యకేతువుపుత్రిక యనియు, నుగ్రసేనునిపడఁతి యనియు, దండ్రిం జూడఁ బుట్టినింటి కేతెంచె ననియుఁ దన దివ్యజ్ఞానమున నెఱింగి “ఆహా! ఏమి యీమెసౌందర్యము! మూఢుఁ డగు నుగ్రసేనుఁ డిట్టి మిటారిని విడిచి యెట్లుండఁగలిగెను? అయ్యో! నామనం బీమెయందు లగ్నమై యున్నదే! ఈమెం బొందని జన్మ మేమిజన్మము? ఈమె దక్కకున్నచో నా జీవితము నిలువఁజాలదు! పతివ్రత యగునీమె న న్నెట్లు పొందును? అయినను బ్రయత్నించి మాయచేసి యెట్లయిన నీమెతోడి

సౌఖ్యము ననుభవించెదఁ గాక!” అని చింతించి కొంత వఱి కాలోచించి, కామరూపి యగుటచేత నుగ్రసేనునిరీతిగా మాటి యచటఁ గల క్రీడాపర్వతముపై నా వనితాలోక మునకుఁ గనిపించునంత దూరముగఁ గూరుచుండి యొక వీణియం గరమునఁ గీలించి తంత్రుల మీటుచు మధుర మధురముగ గానము చేయుచుండెను.

సరోవరముచెంత సరసము లాడుకొనుచెలిమికత్తె లాపాట నాలకించి తమలోఁ దాము “చూచితిరే! ఆపర్వత మున నశోకవృక్షచ్ఛాయఁ గల చలువతాత్తిపై నాసీనుడై యున్న యా నవమోహనాంగుని? అతఁడు తనగానామృత ప్రావమున మోడునూఁకులనుగూడఁ జిగురు లెత్తించు నవ వసంతమే” అని యనుకొనిరి. పరపురుషుని జూడ నిచ్చగిం పని పరమపతివ్రత యగు పద్మావతినయిత మావేడుకం జూడఁదలంచి యొకపరి నాదెసఁ దిలకించెను. తోడనే యామె యతఁడు తనప్రాణనాథుఁడే యని తలంచి “అయ్యో! ఏ మిది? నామనోనాథుఁ డగుమహారాజు నావिरహవేదనకుఁ దాళఁజాలక రాజ్యమును విడిచి యిట్లరుదెంచెను? కట్టా! ఎంతపని పుట్టెను?” అని విచారించెను. గోభిలుండును “సఖీ! పద్మావతీ! యిటు ర” మ్మని పిలువసాగెను. పద్మా వతి కొక్కపెట్టున సంతాప భయ లజ్జలు కలిగెను. అతని దరి కేగకుండుట పాడియా? పతివ్రతకుఁ బతివాక్యమును దిరస్కరింపఁదగునా? తా నతనిదరి కేగకయున్నచో నతఁడు కోపించునేమో?

గోభిలుడు మఱలమఱల “ప్రాణసఖి! పద్మావతీ! యిన్ని దినములును నీవియోగమును సహించియుంటిని. కాని యింక సహింపజాలను. నీవు లేనిచో నాయీజీవము నిలుచుట కల్ల. కావుననే ప్రాణపద మగురాజ్యమునుగూడ విడిచి వచ్చితిని. నీవు వచ్చి యీదీనుని బాలింపుము” అని పిలిచెను. ఆమెయును జేయునది లేక యతనిదరి కేగెను. అతఁడు నామెను గాఢముగఁ గొంగిలించి మంచిమాట లాడి సంకేత స్థానమునకుఁ దీసికొనిపోయి యామెతో సుఖమున నోలలాడెను.

అప్పుడు పద్మావతీ దేవి తనమగనిభుజమునఁ గలపుట్టు మచ్చ యతనిభుజమున లేకుండుటఁ జూచి నిశ్చేష్ట యై మోసము జరిగె నని తెలిసికొని వలవల విలపించుచు “ఓరి! దుర్మాంగుడా! నీ వెవ్వఁడవురా? పరమపతివ్రతనగునన్నుఁ జెఱచి నాయుసులు పోసికొంటివి? ఓరి! గోముఖివ్యాఘ్రమా! నామగనివేషము వేసికొని వచ్చి నన్ను వంచించితి వేలరా? నీవు కఠినరాక్షసునికంటె నధముఁడవుగ నున్నావు. చూడుము. ఘోరశాప మొసంగి నిన్నేమి చేసెదనో చూడుము” అని మిక్కిలి క్రోధమూర్తిని యై పలికెను. అంత గోభిలుడు “అమ్మాయీ! యొకింత తాళుము. నన్ను శపింపవచ్చును. గాని నన్నేల శపింతువో కారణము ముందు చెప్పి యాపై నీయిచ్చ వచ్చిన ట్లానర్పము. నేను వైశ్రవణునిభృత్యుఁడనగు గోభిలుఁ డనురాక్షసుఁడను. పరవిత్రాపహరణము, పరదారాపహరణము, బ్రాహ్మణహింసనము మొదలగునవి మా

కులాచారములు. తద్ధర్మానుకూలముగ నేఁ బ్రవర్తించితిని. ఇందు నాదోస మేమి? చూడుము. రాక్షసవిధి యొకటి ధర్మ శాస్త్రసిద్ధము. తద్విధి ననుసరించి నే నిన్నుఁ గూడితిని. ఇందు నాదోసము లేదే?” యని పలుక; నామె “ఓరి! క్రూరరాక్షసాధమా! నామగనిరూపు ధరించి నన్ను వంచింది నాపాతివ్రత్యమును భంగపఱచి గంగలోఁ గలిపితివి. ఇట్టి నీవు పాపివి కావా! శాపయోగ్యుడవు కావా?” యని పలికెను. గోభిలుఁడు “అమ్మాయీ! మాటిసూటికిని నీ వేమో మహాపతివ్రతనని పలుకుచున్నావు. నీవు నిజమగు పతివ్రతవే కావు. పతివ్రతలదరి కేఁగుటకు మాకు శక్తి చాలదు. మేము వారింజెఱుపనే చెఱుపము. నీవు నిజమగుపతివ్రతవే యగుచో నీమగని నెఱుంగవా? అతనికిని నాకును జాలవ్యత్యాస ముండునే? సుకన్య యేమి చేసినది? మువ్వరిలోఁగూడఁ దనపాతివ్రత్యమహిమమునఁ దనమగనిని గుర్తెఱుంగలేదా? కాన నీవు పతివ్రతవు కావు.

పతివ్రత యనిన నెవ్వతె? అఱినిముసమేని పతిని వీడి యుండక సర్వదా యతనిశుశ్రూష నొనర్చునది. అతఁడు లేనిచో జీవితము వ్యర్థ మని తలంచునది. పతి పుట్టినింటి కేఁగు మని పల్కినను, అతనితోఁ గాక తా నొకర్తయుఁ బోకుండునది. పతి తనదరిని లేనపుడు మధురాహారగంధ మాల్యామూల్యవస్తాభరణములను ధరింపనిది. నిర్భీతిగఁ జెలులతో వనవిహారము సల్పి యానందింప కుండునది. మగఁడు దరిని లేనిచో నానందలేశము నాననమం దైనను

దాండవింపఁజేయనిది. పతితోడిశయ్యఁ గాక వేఱుశయ్యఁ బండుకొననిది. ఇన్నివిధములఁ గలవనితయే పత్రివ్రత. ఇం దొక్కగుణమేని నీయందుఁ గలదా? లేనిచో నీవు పత్రివ్రత వగు టెట్లు? నిజ మగుపత్రివ్రత యెప్పుడును దాను పత్రివ్రత నని చెప్పుకొననే చెప్పికొనదు. నీమాటలే భీకరములు కాని క్రియ శూన్యమే. నీకును గులటకును భేద మేమి? ఆమెపగిది నీవును మగనిని విడిచితివి. అతఁడు లేనపుడుకూడ నానందించు చుంటివి. ఇట్టిసీపు శపింపుము. అందు నామర్థము లేదు. నీశాపము నాకుఁ దగులనేరదు. ఇంక విచారించినఁ బ్రయో జనము లేదు. సర్వలోకభయంకరుఁడును, సర్వజనకంటకుఁడు నగు సుపుత్రుఁడు నీకుఁ గల్గువాఁ" డని పల్కి గోభిలుఁడు యథేచ్ఛం జనియెను.

అంత నీదారుణకృత్యమున కామె మిగుల విలపించెను. ఆమెరోదనమును విని చెలికత్తె లటకు వచ్చి వృత్తాంతము నెఱిగి మిగుల విచారించి యావృత్తాంతము నామెతలిదండ్రులకు విన్నవించిరి. వెంటనే వా రామెను దమయింట నుంచుకొననొల్లక దోషమునుమాత్రమువ్యక్తపఱుపక యుగ్ర సేనునికిపాలికిఁ బంపివైచిరి. అతఁడును తనవనితను దొంటి యట్ల గౌరవించుచు సుఖంబు లనుభవించుచుండెను. పద్మావతి యెన్నిమందులు త్రావినను లాభము లేకపోయెను. తుదకు గర్భము పెరిగి లోకకంటకుఁ డగు కంసుఁ డామె కుదయించెను. మనమును బద్మావతిని దలిదండ్రులు పంపి వైచినట్లే సుదేవను బంపివైచెదము. ఆమె భర్తపాలికిఁ

బోనిండు. 'తనయిచ్చవచ్చినట్లు మెలంగనిండు. మనకు మాత్రము నిందలు తప్ప'' అని మగనితో వాక్రుచ్చెను. అతఁడు నదియే మంచిపని యని తలచి యట్లే యొనరించెను.

E

సకలసంపదలతో సౌఖ్యము ననుభవించును దేవకిపుడు దిక్కు లేకపోయెను. తన్నుఁ గన్నతలిదండ్రులే దయమాలి విడిచిపెట్టుటచే నామెకు మిగులదుఃఖమును బరితాపమును గలిగెను. ఆమె దేశదేశంబులను దిరుగుచుభిక్షురాలై పొట్టు నింపుకొనుచు నొకచింపిరిగుడ్డ కట్టుకొని కాలము వెళ్లఁబుచ్చుచుండెను. కాని యింకను బూర్తి యగుపశ్చాత్తాప మామెకుఁ గలుగలేదు.

బ్రాహ్మణపుత్రి యగును దేవ సీచాతినీచముగఁ బ్రవర్తించుచు నూహారఁ దిరిగి తుదకు ఘూర్జర దేశమునఁ గల వనస్థల మనునగరముం జేరెను. ఆయూర నెవ్వగు నామెకుఁ బిడికెడుబిచ్చము నయిన నీయలేదు. ఆమె యాఁకట మిగుల బాధనొంది యొకమహాసాధముదగ్గఱ నిల్చి "అమ్మా! ఆఁకలి దహించుచున్నది. చచ్చిపోవుచున్నాను. పట్టెడన్నము పెట్టుము తల్లీ!" అని దీనముగ నటచెను. అంత నొకసుందరీ లలామ సగౌరవముగ నామెను లోనికిఁ దోడ్కొనిపోయి మృష్టాన్నము పెట్టి సంతృప్తి నొందించెను. పిదప నామె నుదేవం గూర్చి "అమ్మా! నీ వెవ్వతెవు? నీయూ రేది? నీ వి

ట్లాంటరిగ నేల వచ్చితివి?” అని యడిగెను. సుదేవ యేమి యుఁ బల్కక మిన్నకున్నంతలో, గదినుండి శివశర్మ వచ్చి “ప్రేయసీ! మంగళా! ఆమె నామొదటభార్య, సుదేవ. నేనామెతోఁ జెప్పకుండఁగ నే వచ్చితిని. నాటినుండియు నా వియోగమునకుఁ దాళఁజాలక కృశించి వికృతరూపిణి యై నాకై దేశములు తిరుగుచు, వేటొకయెడ భుజింప నొల్లక నాయిల్లిది యని యెఱిఁగియే వచ్చె”నని పలికెను. సుదేవ తనమగనియిల్లిది యని యెఱిఁగి యతనివై పొకసారిచూచి తల వంచుకొని వలవల విలపింపసాగెను. మగనిసమాధానమును సవతి చేసినయాదరణము నామెను బూర్ణ మగుపశ్చాత్తాపమున ముంచెను. ఆమె మిగుల విలపించుచు మగనిపాదములపైఁ బడెను. అతఁడామె నోదార్చి లేవఁదీసెను. సవతి యగు మంగళాదేవి “అక్కా! ఏల విలపించెదవు? విధిప్రేరితమును దప్పింప నెవ్వరికి సాధ్యమమ్మా! ఇంక నీకష్టములు గట్టెక్కినవి. నిన్ను నేను మిగులగౌరవముగఁ బూజించుచుండును. నీయొక్కయు, మగనియొక్కయు శుశ్రూషయే నాకు ముక్తిదాయకము. కావున విలపింపకు”మని యామె నాశ్వాసించి యభ్యంగనాదిపరిచర్య లొనర్చి యమూల్యవస్త్రాలంకారములు ధరింపనిచ్చి వేవిధముల గౌరవించుచుండెను.

సుదేవ దినదినమును దనసవతి మగని కొనర్చుపరిచర్యలం గాంచుచు “ఆహా! ఏమి యీపుణ్యవతియదృష్టము! ఒకప్పుడైన నేనిట్లు పతిసేవ నొనర్చి యానందింపఁగల్గితివా? అయ్యో! నాపాపమునకుఁ బ్రాయశ్చిత్తము లేదు. పరలోక

మున నేననుభవింప వలసిన యమయాతనలు లెక్కలేని వని యనుకొందును. ఆహా! నాపతి యెంతటి యుదారుడు? అట్టి యనర్హురత్నమును గాలఁ దన్నితినే!” అని మిగుల విలపించెను. అప్పటినుండియు నామె కైహికము లగునాశలు నశించినవి. ఆమెపరితాపమున కవధి లేకుండెను. ఇట్లుండి యుండి యామె యొకనాఁ డామనోవ్యథవలననే గుండె ప్రీలి మరణించెను. అమ్మా! ఇఁక దాఁపనేల? ఆసుదేవను ఆకులకళంకను భయంకరస్వరూపిణిని ఆమహాపాతకురాలను నేనే. తల్లీ! నా కెన్నటి కయినఁ బాపశాంతి లభింపఁగలదా?

యమలోకమున నేననుభవించినబాధలు వర్ణింపఁ దరములు కావు. యమధర్మరాజు చాలకాలము నన్ను శిక్షించి శిక్షించి విడిచెను. అంతటినుండి త్సుద్రమృగముల జన్మముల నెత్తుచు నేటి కీవరాహరూపమున నున్నాను. తల్లీ! సీకరమున స్పృశింపఁబడుటచే నాపాపములు కొన్ని నశించినవి. నాకుఁ బూర్వజ్ఞానము లభించినది. ఇఁక నా కీజన్మపరంపర నుండి ముక్తియే యభిలషణీయము. నీవే నన్ను రక్షింపవలెను. నీవు తప్పుకొనినచో నే నెన్నివేలయేం డైన నిట్టు లుండ వలసినదే! కాన మహాపతివ్రతవగు నీవు నాయం దనుగ్రహముంచి నీవు సంపాదించుపుణ్యములో నొకదినముపున్నెమును నాకిచ్చినచో నాకీపాపజన్మనివృత్తి కల్గి దివ్యత్వము లభించును.” అని యాయాఁడుపంది తన వృత్తాంతమును దెల్పెను. అంత సుదేవాదేవి మగనియనుజ్ఞం గైకొని తనపుణ్యమునం దొకరోజున కగుపుణ్యము నాపంది కీయ, నది వెంటనే యా

క్షుద్రజన్మమును విడిచి దివ్యశరీరమును బొంది యిట్లాకు. మహారాజునొద్దను సుదేవాదేవియొద్దను సెలవు గైకొని దివ్యలోకమునకుఁ బోయెను. రాజు సపరివారముగఁ దననగరమునకుఁ బోయెను. చూచితిరా ! మహాపత్రివ్రత యగు సుదేవాదేవి యొకనిముసమేని మగని నెడఁబాయక యతనికిఁ గుడిభజనై వర్తించి తనపాత్రివ్రత్యప్రభావమున మహాపాపిని యగునుదేవంగూడ జన్మపరంపరలనుండివిముక్తి నొందించెను.

సుకళాదేవి యిట్లు మహాపత్రివ్రతయగు సుదేవవృత్తాంతముం దెల్పి మఱియు సకియలతో “చెలులారా ! పత్రివ్రత యాచరించునుత్తమధర్మములు మీ రెఱింగితి కదా ! మగఁడు లేనపుడు సుఖముగ నుండు టెట్లు? అతఁడు దరిని లేకున్నచో నమూల్యవస్త్రాలంకారముల ధరించి యానందించు టెట్లు? అట్లానందించుటవలన నేకదా పద్మావతి యపవిత్ర యై నిశాచరాధమునకు లొంగిపోయినది ! కాన మీరు నా కిట్టియెడ నుత్సాహము కల్గమాటలు చెప్పకుండు” అని వారిని మందలించెను.

సుకళాదేవి మహాపత్రివ్రత యనునంశమును లోకము. మిగులఁ గొనియాడుచుండెను. స్వర్గలోకమునఁగూడ నీయుదంతము ప్రాణి యచటిదేవతలను మిగుల నాశ్చర్యనిమగ్నులను జేసెను. దేవేంద్రుఁ డప్పలుకు లాలించి “ఏమి? మానుషస్త్రీ యంతపత్రివ్రతయా ! ఎట్లయిన నామెను లోఁబఱు.

చుకొని వ్రతభంగ మొనర్చెదంగాక!” యని సంకల్పించు కొని మన్మథుని స్మరించెను. స్మరించినంత మాత్రమున సతీ సమేతుఁ డగు స్మరుఁడు శక్రునియెదుట సాక్షాత్కరించి తనపని యే మని యడిగెను. “మదనా! భూలోకమున సుకళ యను నొకయువిద మహాపతివ్రత కలదు. కాన నామెశక్తిని బరీక్షించి వ్రతభంగ మొనర్చు దలంపు కలదు. ఆమెయందు మనసు నిల్పికాని మఱియొక కారణమునఁగాని నే నిట్లు పల్కుచుండుటలేదు. ఎట్లయినఁ బాతివ్రత్యభంగ మొనర్చుటయే నాసంకల్పము. నే నొకరూపవంతుఁడును, ధనవంతుఁడును, విలాసవంతుఁడు నగుపురుషుఁడ నయ్యెదను. నీవు సుకళయందుఁ బ్రవేశించి యామెను వశపఱచుకొని నాయం దనురాగము కల్గినట్లొనరింపుము.” అని యింద్రుఁడు పల్కి, మదనుఁడు “ఇంద్రా! ఇది యెంతటిపని? దేవతలనే నాయుచ్చ వచ్చి నట్లు లొంగదీసికొందును. అట్టియెడ నొక్కమానుషస్త్రీ నా కేమిలెక్క?” యని ప్రతిజ్ఞ పల్కి యింద్రునియొద్ద సెలవు తీసికొని సుకళయందుఁ బ్రవేశించెను.

ఇంద్రుఁడును గాశీనగరమున నొకరూపవిలాసవంతుఁ డగుధనికుఁడుగా మాటి మాటిమాటికిని సుకళ యున్నగృహమువైపునకే యేగుచు, నామెపై వలపుఁ గుల్కుచూడ్కులఁ బ్రసరించుచుఁ దనమనోగతమును తెలియఁబఱచు చుండెను. కాని యామె యితనివంకనైనఁ గనలేదు. పదపడి సుకళ యేయేచోటున కేగునో యింద్రుఁడుకూడ నాయాచోటు నకుఁ జనుచుండెడివాడు. ఆమె తాన మాడుతీర్థమునొద్ద

నితఁడు. ఆమె మ్రొక్కులిడుజేజేలదరి నీతఁడు. ఆమె నడచు మార్గమునడుమ నీతఁడు. ఇట్టింద్రుఁ డెన్నిపర్యాయములు తారసిల్లి భావగర్భితము లగుచూడ్కు లామెపై వెదఁజల్లుచున్న నామె యీతని నొకపరియుఁ గాంచకుండెను.

ఇంద్రుఁడు తా నట్లు ప్రయత్నించుచుఁ దనదూతిక నొకదానిని సుకళపాలికిఁ బంపి కార్యము సాధింప నెంచెను. ఇంద్రదూతియు సుకళయొద్ద కేఁగి యామెవృత్తాంతమును సాంతముగా విని, సుకళ యడుగఁ దనవృత్తాంతము “అమ్మా! నే నొకకార్యమును గోరి నీదరి కనుదెంచితిని. వినుము. నీ మగఁడు నిర్దయుఁడై యనురాగవతి వగుని న్నొంటరిగ విడిచి తీర్థయాత్రలవిషయమైఁ బోయెను. అతఁ డేదేశమున కేఁగెనో, యెం దుండెనో, జీవించియున్నాఁడో, లేఁడోకూడ నీకుఁ చెలియదు. నీయం దనురాగము లేక నిన్ను విడిచిపోయినపతి పై నే నీయాశలను నిల్పి యతనికై కృశించి జీవచ్ఛవమ వగు నీవంటివెట్టివారు లోకమున నుండరు. నీవు యావనవతివి. ఇయ్యది సుఖానుభవములకు మంచియదను. నీవో, ఆయవ కాశములను బాడుచేసికొనుచున్నావు. ఈతారుణ్యము శాశ్వతముగ నుండిపోవునది కాదు. కొలఁదివత్సరములలోనే ముదిమి కలుగఁగలను. కావునఁ గాలమును నిష్కారణముగా వ్యయము చేయకుము. నీమగఁడు పోయినఁబోనిమ్ము. అంతకంటె మిక్కిలి సౌందర్యరాశి యగునొకమహామహుఁ డున్నాఁడు. అతఁడు దినదినమును నీకై తల్లడిల్లుచు భావగర్భితము లగునపాంగములను నీపైఁ గురియించుచున్నను, నీవించుకేనియు నాతని

సరకు సేయక, ఆతనివై పొకసారి యైనను గాంచక, ఆతనిని లక్ష్యముచేయకున్నావు. నాయీహితము నాలించి నీ వంగీ కరింతువేని మూఁడునిముసములలోఁ గార్యసిద్ధి జేకూర్పఁ గలను. కావున బాగుగ నాలోచించుకొని తప్పక యనుమతింపు” మని దీర్ఘోపన్యాసము నొసంగెను.

సుకళాదేవి యాపల్కులు విని పెదవి విఱచి “అవ్వా! నీ వేనో మంచి నొనగూర్చుదానివలె నీయభీష్ట మేదో నెఱవేఱుటకై చాలవఱకుఁ జెప్పితివి. కాని యం దణుమాత్రము నైనను నే విన నహింపఁజాలకపోయితిని. అమ్మా! యశావన మసియు, వార్ధక్య మనియు నీవో రెండుభేదములను దెల్పితివి. కాని యవి నశ్వర మగుశరీరధర్మములు కాని యాత్మధర్మములు కానేరవు. రక్తమాంసపురీషమూత్రాదిపాత్ర మగు నీగాత్రము ప్రధాన మైనదో, లేక ధర్మాచరణరక్షణమై జ్ఞాన ప్రద మైనయాత్మ ముఖ్యమైనదో నీవే యాలోచింపుము. నీవు యశావనము సుఖసాధన మంటివి. అది కేవలముతప్ప. అది సుఖాభాసము కాని సుఖము కానేరదు. ఉత్తములకు విధ్యుక్తధర్మాచరణమువలననే సుఖము కల్గును. సతికిఁ బతియే దైవము. అతనిసుఖమే యామెసుఖము. కావున నీ వింక నిట్టిమాటలు పల్కి నాహృదయమును నొప్పింప వని నమ్ముచున్నాను. ఇప్పుడు నా కేమియు లోపము లేదు. నాహృదయేశ్వరుని రూపమును నామనగిఫలకమునఁ జిత్రించుకొని హృదయకుసుమములతోఁ బూజించుకొనుచు నానందించు.

చున్ననా కింకను గావలసిన దే మున్నది ?” అని దూతిని జీవాల్లుపెట్టి పంపించెను.

ఇంద్రుఁ డీసంగతి నంతటిని దెలిసికొని, తనప్రయత్నము లన్నియును నొకగడ్డిపోచకుంగూడఁ బనికీరాని వని నిశ్చయించి పరమపత్రివ్రత యగుసుకళను జెఱచుట కలలోని వార్త యని తలంచెయు మన్మథునిం బిలిచి “ఓయిమన్మథా! మాప్రయత్నము లన్నియు నిష్ఫలము లైనవి. ఆమె నాదూతిని దల వాచిపోవునట్లు చీవాల్లుపెట్టి పంపివైచినది. నీ వేమో మహాప్రతాపవంతుఁడ వని యనుకొంటిని. కాని యింతటి చేతఁగానివాఁడ వని యెఱుంగకపోతిని. పత్రివ్రతల యెడ నీయాట లెంతమాత్రమును సాగ నేరవు. అత్రిభార్య యగుననసూయను నీ వేమి చేయఁగలిగితివి? నేటితోఁగూడ నీవన తెలిసిపోయినది. ఇంక నీతోఁ బ్రయోజనము లేదు. నేనిదే నాప్రయత్నమునుండి విరమించుచున్నాను.” అని మిక్కిలి నిష్ఠురముగఁ బల్కెను.

ఆపల్కు లాలించినయంతనే మదనునకు రోషము నుత్సాహమును బెచ్చుపెరిగినవి. అతఁడు “ఇంద్రా! ఏ మంటివి? మన్మథుఁ డంతటిచేతకానివాఁ డనియూ నీతలంపు? నాశక్తి నీవెఱుంగనిదా? నీ కహల్య యెట్లు దక్కెను? విశ్వామిత్రునితపోధంగ మెట్లు జరిగెను? ఆసంగతిని మఱచితివా? అట్టివారికే దిక్కు లేనపు డీక్షుద్రమానుషస్త్రి నాకు లెక్కలోనిదా? ఇదిగో! నాప్రతిజ్ఞను వినుము. నేనిదే యీయెను లోఁ బఱచుకొందును. నీవును నీప్రయత్నములలోనుండి తప్పుక

ఈమెను లోఁబఱచుకొని వ్రతభంగ మొనర్పము. ఈ మాట నామాట జరుగదేని యీపై నన్ను పేరుపెట్టి పిలువకు” మని వృథాప్రతిజ్ఞ నొనర్చి, తనకార్యసాధనమునకై యొక క్రీడాదూతిని సృజించి సుకళపాలికిం బంపెను.

౯

మన్మథుఁ డిట్లు ప్రతిజ్ఞచేసి తనకార్యమును సాధించు ప్రయత్నములలో మునిగియుండెను. అంత నీసంగతి నంతటిని జనుచున్న సత్యము ధర్మమునొద్దకుఁ బోయి “ధర్మమా! చూచితివా ఈకామముయొక్క కండకావరము? నీకొఱకు నేను సుకళాప్రియుఁ డగుకృతలుని దేశములంటఁ బంపితిని. అంత మనకు గర్భశత్రు వగునీకామము నన్నుఁ జెఱుప నెట్లు సంకల్పించుకొనినదో చూడుము. సుకళ యీకామమునకు లొంగిపోవవచ్చునే! మహర్షులును, మహాసాధ్వ్యులును గూడ లొంగిపోయినపుడు పాప మీమమాత్ర మెంతకాల మిట్లుండఁగలదు? కాన నీవు దయ యుంచి యెట్లును దీనిమనము నడంపుము. దీనిని నాశనముచేయుము. లేకున్నచో నాకుఁ దప్పక నాశము కలుగును. కామము చాలనిర్భయము. మంచిచెడ్డలతో దానికిఁ బనిలేదు. కాన దానియాటలు సాగ కుండ నొనర్పము” అని తెలియఁజేసెను. ధర్మముకూడఁ జాలబాగుగ నాలోచించి “సత్యమా! నీవు పలికినది బాగుగ నున్నది. ఈకామము నెట్లయినఁ దుదముట్టింపవలెను. నేనిదె ప్రజ్ఞను సుకళయెడకుం బంపెదను. ప్రజ్ఞ శకునమును దెల్పు

పక్షిరూపమును దాల్చి సుకళ కామెభర్త యరుదెంచుచున్న శకునమును దెల్పును. ఆమెయుఁ దనమగఁడు వచ్చుచున్నఁ డని తెలిసికొని చెడుదారిం బడక సత్యమును బాలించుకొనఁ గలదు. కాన నీ విఁక విచారింపకుము” అని పల్కి దానిని వీడ్కొల్పి ప్రజ్ఞను సుకళాగృహమునకుఁ బంప, నది పక్షిరూపముం దాల్చి కృకలుఁడు వచ్చుచున్నవార్తను సుకళకు శకునరూపమునఁ దెలియజేసెను. ఆ శకునముం గని సుకళ పరమానందభరితహృదయారవింద యై మగనికొఱ కెదురుచూచుచు దినములను గడపుచుండెను.

మదనునిచేఁ బంపబడిన క్రీడాదూతియు సుకళం జేరి యామెవృత్తాంతము నంతయుఁ దెలిసికొని యామెవ్రతము నకు మిగుల నచ్చెను వొంది “అమ్మా! నీవృత్తాంతము కడుంగడు జాలిఁ గొల్పునదిగ నున్నది. నీ భర్త నిర్దయుఁడై నిన్ను విడిచి దేశాంతరముల పాతైనను నీ వాతనియం దలిమక్కువను వీడక గుండుట యతిశ్లాఘ్య” మని పల్కి యామె కనుంగుచెలిమికత్తెయల్లు నటించు చుండెను. ఇట్లుండి యొకసాఁడు క్రీడాదూతి సుకళం బిల్చి “అమ్మా! చాలకాలమునుండి నీ వంతర్లహమును వీడకుండుటచే శరీరము తెల్లఁబాటిపోయినది. ఇట్లే యున్నచో శరీరము రోగాకీర్ణమై నీవు వ్రతములు సల్పుటకుఁగూడ వీలు లేకుండును. కాన శరీరమునకుఁ గొంచెముగాలి తగులవలెను, మీ క్రీడావనమునకుఁ బోయి కొంతసేపు తిరిగివత్తము ర” మ్మని యామె నొప్పించి యావనమునకుఁ దీసికొనిపోయెను. ఆ వనము

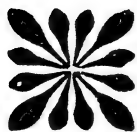
మిగుల శోభావంత మై యుండెను. అయ్యది వసంతసమ
యము కాకున్నను మన్మథునిప్రభావమున వసంతకాల మా
వసమం దంతటను సూచింపఁబడెను. కోయిలలపాటలును,
ఎలమామిడిపువ్వుల తీయనితావులును, మలయానిలయము
యొక్క చల్లనిసోఁకుళ్లును లతామతల్లికల పుష్పగుచ్ఛములు
నెంతటి ధైర్యవతి నైనను నిముసమున లొంగఁదీసికొనున
ట్లుండెను. ఆవసమున నొకమామిడిగున్నక్రిందఁ గూరు
చుండి యొకరూపవంతుఁ డగుజవ్వనుఁడు సుకళపైఁ గ్రేఁగంటి
చూపుల నిగిడించుచుండెను. అతఁడు మెల్లమెల్లన నామె
దరి కరుదెంచి “అమ్మాయీ ! నే నెన్ని ప్రయత్నములు
చేసినను నా యభీష్టమున కనుమతి సేయకపోతివి. నావాలు
చూపులను, భావములను లెక్కసేయక, నేను పంపినదూతి
పలుకు లైనం జెవి యొగ్గి వినకపోయితివి. ఇంక నైనను నా
కనుమతి నిచ్చి నాకోరిక నెఱవేర్చుము. మారుని విరికోల
లకు నేఁ దాళఁజాలకున్నాను. నాయుసులు నిల్చుము.”
అని బతిమాలెను. సుకళ యిది యంతయును కపటముగ
జరిగె ననియు, దనయొద్ద నున్నదూతి యిట్టిసంధాన మొన
రైననియు నెఱిగి యత్యుగ్రమూర్తిని యై “ఓయీ ! వా
చాలా ! ఏమి నీసాహసము ? నిర్భయుఁడ వై మావసమునఁ
బ్రవేశించి యెన్నిమాటులు నిన్నవమానపఱచుచున్నను సిగ్గు
లేక దొంగవై యెంతటిపేగు సంపాదించుచున్నావు ? నీవుమా
నవజన్మము నెత్తుటలేదా ? చీ ! దురాత్మా ! ఇటనుండి వెడలి
పోమ్ము. తత్క్షణమే వెడలిపోమ్ము. ఈమె న న్నేమి చేయఁ

గల నని మాత్రము గర్వపడకుము. ఇంతకాలమును నీ తప్పుల కోర్చియుంటిని. ఇంక సహింపఁజాలను. ఇటనుండి వేగమే కదలిపోకున్నచో దారుణశాపాన్ని నిన్ను దగ్ధము చేసినైతును. దానిం ద్రిప్ప మఱి బ్రహ్మాదులకును దరము కాదు సుమీ ! ” అని కఠినముగఁ బల్కెను. ఇంద్రుఁడును బతివ్రతా మాహాత్మ్యము నెఱిగినవాఁ డగుటచే మిగుల భీతిఁ జెంది మదనునితోఁగూడ దేవలోకమున కేఁగెను. క్రీడాదూతియు సుకళాదేవి యింద్రుని దిట్టచున్న సమయమునఁ జల్లచల్లగ దాఁటిపోయెను. సుకళయు సంతర్లహమునకుఁ బోయెను.

తుదకు సత్యమే జయించెను. అది తనచేత నున్న యస్త్రమున నధర్మమును, గామమును దగ్ధము చేసినై చెను. ఈ సుకళాచరిత్రము సంతటినీ విని ధర్మము స్వగృహమునకు వచ్చుచున్నకృకలుని దారిలోఁ గలిసికొని ‘ తూ, చా ’ లు తప్పకుండ నతనికి విన్నవించెను. మఱియు ధర్మము “ కృకలా ! నీసతివంటి యుత్తమసతి జగతిని లేదు. ఆమె నీకై విలపించుచుఁ గృశించుచున్నది. గృహస్థునకు భార్యయే సకలతీర్థములును. భార్య యున్న నేకాని పురుషునకు ధర్మకార్యాచరణమునఁ దాపు లేదు. భార్యయే పురుషునిపుణ్యము, భాగ్యము, భోగము. ఆమెను విడిచియుండుట తప్పు. ఆమె విలపించినచో నెన్నఁడును గృహస్థునకు లాభము కలుగఁ జాలదు. కాన నీవు వేగముగ నీయింటికిఁ బోయి నీకై కృశించియున్న నీభార్యం గలిసికొని యింక నెన్నఁడు నామెను

విడువక సుఖముగ నుండు ” మని చెప్పెను. కృకలుండును వేవేగమే తనతీర్థయాత్రలను ముగించి గృహమునకు వచ్చెను. మగఁడు వచ్చుచున్న సంగతిని ముందుగనే తెలిసికొని యతనిని మిగుల గౌరవముతోఁ దీసికొని వచ్చి యీతని పాదరజమును దననీమంతమునఁ దాల్చి యర్ఘ్యపాద్యాదుల నొసంగి సుకళ పరమానందమున మి న్నందుకొనెను. అంతటనుండియు నా పవిత్రదంపతులు లోకమున కాదర్శ భూతు లై సుఖింబుల నందుచుఁ బుత్రపౌత్రాభివృద్ధితో నుండిరి.

ఓమ్ కాన్తి క్కాన్తి క్కాన్తిః.

జయం అండు కంపెనీ వారి గ్రంథములు.

శాలకృష్ణ విజయము	...	0—4—0
బాల హిందూ దేశచరిత్రము (Book I)	...	0—6—0
డిట్ (Book II)	...	0—7—0

జయం అండు కంపెనీ,

సుంగంబాకం, మదరాసు.

అని వ్రాసిన బడయగలరు.

